

2022-2023.

MESE - VÁR ÓVODA ÉS BÖLCSŐDE

BÖLCSŐDEI NEVELÉS – GONDOZÁS

SZAKMAI PROGRAM

OM AZONOSÍTÓ: 030 796

Készítette: Nagy Éva
intézményvezető

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés	5
1.1. A bölcsőde alapfeladata	5
1.2. A bölcsőde helyi szintű módszertani és továbbképzési feladata.....	6
1.3. Az intézmény jogállása	6
1.4. A szakmai program célja.....	6
1.5. A szakmai program elérhetősége	7
2. A bölcsőde szakmai programját meghatározó jogszabályok, irányelvek	7
3. Az intézmény adatai.....	9
4. Az intézmény bemutatása - A bölcsődei ellátás szükségessége	10
4.1. Az ellátandó terület jellemzői	10
4.2. Az ellátandó célcsoport jellemzői	10
5. Humán erőforrás.....	11
5.1. Személyi feltételei	11
5.2. Képzés, továbbképzés, egyéni fejlődés biztosítása	12
5.3. Az igénybe vevők és a személyes gondoskodást végzők jogainak védelme	13
6. Tárgyi feltételek	14
6.1. A bölcsőde épületének adottságai	14
6.2. Csoportszobák	14
6.3. Fürdőszoba	14
6.4. Gyermeköltözők.....	15
6.5. Babakocsi tároló.....	15
6.6. Játszóudvar.....	15
6.7. Só-szoba	15
6.8. Textíliák	15
6.9. Játékkészlet.....	16
7. A bölcsőde minőségpolitikája.....	16
8. A bölcsőde küldetésnyilatkozata.....	18
8.1. Pedagógiai hitvallásunk.....	18
8.2. Gyermek-képünk.....	18
8.3. Kisgyermeknevelő-képünk.....	19
8.4. Bölcsőde-képünk.....	19

9. Az ellátás igénybevételének módja	20
9.1. A gyermekek felvételének rendje.....	20
9.2. A szolgáltatásokról szóló tájékoztatás módja.....	20
9.3. Személyi térítési díjak	21
10. Nevelés - gondozás a bölcsődében.....	21
10.1. A bölcsődei nevelés-gondozás célja.....	21
10.2. A bölcsődei nevelés-gondozás alapelvei.....	22
10.2.1. A család rendszerszemléletű megközelítése	22
10.2.2. A koragyermekkorai intervenciók szemlélet befogadása	23
10.2.3. A családi nevelés elsődlegességének tisztelete.....	23
10.2.4. A gyermeki személyiség tisztelete.....	23
10.2.5. A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe.....	24
10.2.6. A biztonság és a stabilitás megteremtése.....	24
10.2.7. Fokozatosság megvalósítása	25
10.2.8. Egyéni bánásmód érvényesítése	25
10.2.9. Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége	25
10.2.10. A gyermeki kompetenciakésztetés támogatása.....	26
10.3. A bölcsődei nevelés feladatai	26
10.3.1. A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése	27
10.3.2. Egészségvédelem, egészséges életmód megalapozása	27
10.3.3. Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése	30
10.3.4. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése	30
10.4. A bölcsődei nevelés főbb helyzetei.....	31
10.4.1. Tanulás.....	31
10.4.2. Gondozás	32
10.4.3. Játék	35
10.4.4. Mozgás.....	36
10.4.5. Mondóka, ének.....	37
10.4.6. Vers, mese.....	38
10.4.7. Alkotó tevékenység.....	39
10.4.8. Egyéb tevékenységek.....	40
10.4.9. Hagyományok, ünnepek	41

10.5. Kiemelt szakmai célok, feladatok	42
10.5.1. Anyanyelvi nevelés.....	42
10.5.2. Környezettudatos nevelés	43
10.6. A fejlődés jellemzői a bölcsődéskor végére	44
10.7. A bölcsődei nevelés megvalósításának sajátos feltételei	45
10.7.1. „Saját kisgyermeknevelő”-rendszer.....	45
10.7.2. Gyermekcsoportok szervezése.....	45
10.7.3. Tárgyi feltételek	46
10.7.4. Napirend.....	46
10.7.5. Heti rend	47
10.8. Családok támogatásának módszerei és lehetőségei	47
10.8.1. Családlátogatás	48
10.8.2. Beszoktatás (adaptáció) - szülővel történő fokozatos beszoktatás	48
10.8.3. Napi kapcsolattartás	49
10.8.4. Egyéni beszélgetés	49
10.8.5. A szülőcsoportos beszélgetések.....	49
10.8.6. Szülői értekezlet.....	49
10.8.7. Indirekt kapcsolattartási formák	50
10.8.8. Családi füzet	50
10.8.9. Közös szervezett programok.....	50
10.8.10. Nyílt napok	50
11. A bölcsőde kapcsolatrendszere	51
11.1. Bölcsőde - Család kapcsolata.....	51
11.2. Bölcsőde - Óvoda kapcsolata	53
11.3. Bölcsőde - Képző intézmények kapcsolata.....	53
11.4. Bölcsőde - Derecskei Szociális, Család- és Gyermekjóléti Központ, Gyámhivatal kapcsolata	53
11.5. Bölcsőde - Fenntartó kapcsolata	54
11.6. Bölcsőde - Egészségügyi Szakszolgálat kapcsolata.....	54
12. A bölcsőde működési rendje	54
12.1. Bölcsőde nyitva tartása.....	54
13. A bölcsődei dokumentációk	54
13.1. Jelentkezés, felvétel dokumentációi	55
13.2. Kisgyermeknevelők által vezetett dokumentumok	55

Mese – Vár Óvoda és Bölcsőde / Szakmai Program

14. Minőségi munkavégzés a bölcsődében, a nevelőmunka belső ellenőrzése	57
15. Gyermekélelmezés bölcsődében.....	58
16. Jog és érdekvédelem	59
17. Legitimációs záradék.....	60
18. Záró rendelkezés	61

„Beszélj velem úgy, mintha felnőtt lennék!

Játssz velem úgy, mintha gyerek lennék!

Bízz bennem! Adj nekem feladatot,
majd meglátod, milyen ügyes vagyok!”

/Dávid Rózsa/

1. Bevezetés

A bölcsőde olyan szolgáltató intézmény, amely alapellátás keretében napközbeni ellátást nyújt a gyermekeknek: nevelést, gondozást, felügyeletet, étkezést. Segíti a szülők, munkavégzését, munkaerő piaci visszatérését, képzésen történő részvételét.

1.1. A bölcsőde alapfeladata

Bölcsődei ellátás keretében húszhetes korától nevelhető és gondozható.

- 1.)
 - a) az óvodai nevelésre nem érett gyermek esetén a **2.** pontban meghatározott időpontig;
 - b) a sajátos nevelési igényű gyermek esetén a **3.** pontban meghatározott időpontig;
 - c) az **a)** és **b)** pont alá nem tartozó gyermek esetén, ha a harmadik életévét - január 1-je és augusztus 31-e között tölti be, a következő év augusztus 31-éig, ha a szülő, törvényes képviselő nyilatkozik arról, hogy a gyermek napközbeni ellátását eddig az időpontig bölcsődei ellátás keretében kívánja megoldani.
- 2.) Ha a gyermek harmadik életévét betöltötte, de testi vagy értelmi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre és óvodai jelentkezését az orvos nem javasolja, bölcsődei ellátás keretében gondozható, nevelhető a gyermek negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-éig.
- 3.) A bölcsődei ellátásban a sajátos nevelési igényű gyermek annak az augusztus 31. napjáig vehet részt, amelyben a hatodik életévét betölti.
- 4.) Meg kell szüntetni annak a gyermeknek a bölcsődei ellátását, aki orvosi szakvélemény alapján egészségi állapota miatt bölcsődében nem gondozható.

Bölcsődénk az ellátás keretében a gyermekek életkorának és ellátási állapotának megfelelően a következőket biztosítja:

- törvényes képviselő közreműködésével történő fokozatos beilleszkedés lehetőségét;
- megfelelő számú textíliákat;
- megfelelő méretű és számú bútorzatot;
- játéktevékenység feltételeit;
- szabadban való tartózkodás feltételeit;
- SNI gyermekek befogadását, gondozását;
- egészséges táplálkozás feltételeinek biztosítását, a jogszabályban meghatározottak szerint.

1.2. A bölcsőde helyi szintű módszertani és továbbképzési feladata

Az Intézmény 2012-től bekapcsolódott a Kisgyermeknevelő képzés - oktatásba. Gyakorlóterületet, vizsga helyet biztosít a kisgyermeknevelő képzésnek.

1.3. Az intézmény jogállása

Az intézmény többcélú intézményként, óvoda - bölcsőde intézményeként működik. Az óvoda önálló szakmai egysége. Gazdasági, pénzügyi feladatokat Derecske Város Önkormányzata látja el.

A működés pénzügyi forrása:

- állami normatív támogatás;
- a fenntartói támogatás, melyet a Fenntartó a mindenkor évi költségvetésben határoz meg;
- egyéb források (pályázat).

Az Intézmény működésére vonatkozó szabályokat a Szervezeti és Működési Szabályzat tartalmazza.

1.4. A szakmai program célja

A szakmai programmal **célunk a bölcsődei nevelés - gondozás országos alapprogramjának magas szintű megvalósítása, a szakmai értékek megőrzése és továbbadása, a kialakult jó gyakorlatok megerősítése, új módszerek és tevékenységek bevezetése, a dolgozók és a szülők nevelői szemléletének formálása, kapcsolatépítés és hálózatfejlesztés.**

1.5. A szakmai program elérhetősége

A szülők számára elérhető a szakmai vezető irodájában és az intézmény honlapján. Az első szülői értekezleten a bölcsődevezető /szakmai vezető/ ismerteti.

2. A bölcsőde szakmai programját meghatározó jogszabályok, irányelvek

- Az Egyesült Nemzetek Szervezetének Emberi jogok nyilatkozatát
- 1991. évi LXIV. törvény az ENSZ Egyezmény a gyermekek jogairól
- 1992.évi XXXIII. törvény a Közalkalmazottak jogállásáról
- 1992. évi LXIII. törvény a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról (adatvédelmi törvény)
- 1993. évi III. törvény: a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról
- 235/1997. (XII.17.) Kormányrendelet a gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgáltatások és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- 18/1998.(VI.3.) NM rendelet a fertőző betegségek és járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről szóló
- 24/1998. (IV. 29.) IKIM-NM együttes rendelet a gyermekjátékszerek biztonságossági követelményeiről, vizsgálatáról és tanúsításáról
- 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet a munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmasság orvosi vizsgálatáról és véleményezéséről szóló
- 1/2000. (1.7.) SZCSM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- 8/2000. (VIII.4.) SZCSM rendelet a személyes gondoskodást végző személyes adatainak működési nyilvántartásáról
- 9/2000 (VIII.4.) SZCSM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról
- 257/2000. (XII.26.) Kormányrendelet a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról.

Mese – Vár Óvoda és Bölcsőde / Szakmai Program

- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 78/2003. (XI. 27.) GKM rendelet a játszótéri eszközök biztonságosságáról
- 7/2010. (II.19.) SZMM utasítás a Bölcsődék Napjának megünnepléséről
- 2011 évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól
- 328/2011. (XII.29.) Kormányrendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról.
- A bölcsődei nevelés- gondozás szakmai szabályai. Módszertani levél (Szociálpolitikai és munkaügyi Intézet.) Budapest 2012.
- 2012 évi I. törvény a Munka Törvénykönyvéről
- 13/2013. (III. 28.) önkormányzati rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátásokról, azok igénybevételéről és a fizetendő térítési díjakról
- 326/2013. (VIII. 30.) Kormányrendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 369/2013. (X.24.) Kormányrendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről
- 37/2014. (IV.30) EMMI-rendelet a közétkeztetésre vonatkozó ajánlásokról
- 415/2015. (XII.23.) Kormányrendelet A szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi igénybe vevői nyilvántartásról és az országos jelentési rendszerről
- 418/2015. (XII.23.) Kormányrendelet egyes gyermekvédelmi és köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról
- 6/2016. (III. 24.) EMMI rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet módosításáról
- 462/2016. (XII.23.) Kormányrendelet A bölcsődében és a mini bölcsődében foglalkoztatott, középfokú végzettséggel rendelkező kisgyermeknevelők részére 2017. évi évben kifizetésre kerülő bölcsődei pótlékhoz nyújtott támogatásról
- 2017. évi XCVI. törvény az egyenlő bánásmód és esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény módosításáról

Mese – Vár Óvoda és Bölcsőde / Szakmai Program

- 20/2017. (IX. 18.) EMMI rendelet a bölcsődei dajka, a bölcsődei szolgáltatást nyújtó személy és a napközbeni gyermekfelügyelet szolgáltatást nyújtó személy képzésének szakmai és vizsgakövetelményeiről
- 25/2017.(X.18) EMMI rendelet a vezetői megbízással rendelkező szociális szolgáltatást nyújtó személyek vezetőképzéséről
- Útmutató a bölcsődei kisgyermeknevelők családlátogatásához. BOMI, Budapest, 1989.
- Módszertani levél: A bölcsődei nevelés-gondozás szakmai szabályai, 2012.
- Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja 2017.

3. Az intézmény adatai

Az intézmény neve:	Mese - Vár Óvoda és Bölcsőde
Az intézmény székhelye címe:	Derecske, Városház u. 3 sz.
Az intézmény telephelyének címe:	Derecske, Köztársaság út 93.
Az intézmény OM azonosítója:	030 796
Az intézmény fenntartója, címe:	Derecske Város Önkormányzat Képviselő-testülete 4130 Derecske Köztársaság út 87.
Az intézmény működési köre:	Derecske Város közigazgatási területe
Intézmény típusa:	Többcélú intézmény, óvoda-bölcsőde
Az intézményvezető neve:	Nagy Éva
Az intézményvezető telefonszáma:	54/ 547-034
Az intézményegység-vezető:	Gombosné Bíró Erika
Az intézmény telefonszáma:	54/410 010 - 11 mellék
Az intézmény e-mail címe:	derovib@derecske.hu vagy derovib@gmail.com
Az intézmény honlap címe:	ww.derovi.hu
Az intézmény székhelyén a csoportok száma:	2
Az intézmény székhelyén felvehető maximális létszám:	26 fő
Az intézmény telephelyén a csoportok száma:	2
Az intézmény telephelyén felvehető maximális létszám:	28 fő
Az intézmény nyitvatartási idője:	6 ⁴⁵ - 17 ⁰⁰

4. Az intézmény bemutatása - A bölcsődei ellátás szükségessége

(az ellátandó terület és célcsoport jellemzői)

4.1. Az ellátandó terület jellemzői

Az intézmény, az önkormányzati fenntartású Mese - Vár Óvoda és Bölcsőde, Hajdú-Bihar megyében, Debrecentől 25 km-re, Derecske város központjában található.

Derecske 8 ezer fő feletti lakossal rendelkező város. Az itt élő emberek megélhetését a növénytermesztés, az állattenyésztés, a vállalkozások és a szolgáltatásokban munkálkodás adja. **A város kedvező földrajzi helyzete - Debrecen, Berettyóújfalú közelsége - sok család számára biztosítja a munkavállalás lehetőségét.** A piacgazdaság új jelenségei városunkban is tapasztalhatók, melyek kihatnak a családok életkörülményeire. Egyre többen élnek a GYED - GYES folyósítása melletti munkavégzés lehetőségével.

A napközbeni gyermekellátásra egyre nagyobb igény mutatkozik városunkban. A bölcsődés korú gyermeket nevelő családoknál sok esetben szükségessé válik az édesanya munkaerő piaci visszatérése is a családfenntartás érdekében, vagy a gyermek fejlődése során igényli a gyermekközösséget, az otthonon túli szocializációs színteret. Vannak, akik nehéz szociális helyzetük miatt vagy egyéb ok miatt szükséges igénylik a bölcsődei ellátást. Az okok sokrétűek, de az igény a bölcsődei ellátásra egyértelműen megmutatkozik. A felmerülő igények kielégítésére törekedve a 2010-es óvoda felújítása során további 1 csoporttal bővült a bölcsődénk. **2023-tól új telephelyen, újabb 2 csoporttal bővült a bölcsődénk.**

Intézményünk elmúlt évekbeli feltöltöttsége is jelzik a bölcsőde iránti folyamatos keresletet. Az utóbbi években mindig kimutatható, hogy túljelentkezéssel kellett számolni, azonban az évközi felvétel lehetősége szűkös.

A köznevelés intézményhálózata teljes településünkön.

4.2. Az ellátandó célcsoport jellemzői

A gyermekösszetétel tekintetében megfigyelhető, hogy **a szülők többsége gyermek két éves kora körül veszi igénybe a bölcsődei ellátást. Az elmúlt években az 1-2 évesek aránya magasabb lett a korábbiaknál és ismét megjelentek a csecsemőkorúak.**

A gyermekek eltérő szociokulturális háttérrel rendelkeznek. A bölcsődében a gyermekek többsége rendezett anyagi körülmények között élő családi háttérből érkezik intézményünkbe, de néhányan részesülnek Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben, azonban nincs jövedelmi szegénységben élő, hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos gyermek és Sajátos Nevelési Igényű gyermek.

Az elmúlt időszakban 1 gyermek esetében került sor családgondozói javaslat alapján gyermekfelvételre, aki védelembe volt véve, de már elköltözött.

Megállapítható, hogy **intézményünkbe járó gyermekek** családszerkezetére döntő **többségében a teljes családmodell jellemző**. Azonban **előfordul a szülő egyedülállóként neveli gyermekét**. A válások és új házasságkötések miatt a különböző családrészek „összeolvadásából” létrejövő **mozaik családok is előfordulnak**.

Kimutathatóan **nő a többgyermekes családok száma** is, amely öröndetes jelenség.

A bölcsőde alapegységei

A bölcsőde alapegységei 28 gyermek elhelyezésére szolgál, gyermeköltözőből, fürdőszobából és 2 csoportszobából áll.

5. Humánerőforrás

5.1. Személyi feltételei

A személyi feltételek kialakításánál figyelembe vettük a 15/1998. (IV.30.) NM rendelet 1. számú mellékletében foglalt „A gyermekjóléti és gyermekvédelmi személyes gondoskodás formáinak szakmai létszám irányszámai és létszámminimum normái”-t.

Ez alapján a **28 férőhelyes bölcsődében az alábbi munkakörök kerültek kialakításra:**

- **kisgyermeknevelő: 4 fő** - ebből intézményegység vezető /szakmai vezető/: 1 fő
- **bölcsődei dajka: 1 fő**

A bölcsődében dolgozó minden kisgyermeknevelő szakképzett.

A kollégák együtt dolgoznak közös célok megvalósításáért úgy, hogy közöttük feladat és felelősség megosztás működik. Erős kötődés alakult ki közöttük a hosszú évek alatt, egy összeforrott csapat jött létre, melyet a csapatépítő kirándulások, közös programok is segítenek.

A munkatársak motiválása: autonómia biztosításával, odafigyeléssel, értékesség- alkalmasság érzésének biztosításával, egyértelmű feladatvárásokkal, értékeléssel, jutalmazással, bátorítással, buzdítással történik.

A gyermekétkeztetést Derecskei Városgazdálkodási Kft üzemeltetésében, helyileg a bölcsőde területén működő, újjáépített korszerű konyha látja el a bölcsődés korú gyermekek számára külön elkészített ételekkel.

5.2. Képzés, továbbképzés, egyéni fejlődés biztosítása

A magas színvonalú szakmai munkát a bölcsődei szakembereink csak úgy tudják megvalósítani, ha folyamatosan képezik, továbbképzik magukat, ismereteiket bővítik, gazdagítják. Ezért **fontos feladatunknak tartjuk, hogy megfelelő képzettséggel rendelkező szakembereket alkalmazzunk, akiknek ismereteit továbbképzések és az önképzés támogatásával segítjük.** Az ismeretek folyamatos bővítése és a fejlődés igénye **életre keltette az élethosszig tartó tanulást.**

Továbbképzések:

A kötelező továbbképzések tervezése, előre meghatározott ütemterv alapján a továbbképzési tervbe történik. A továbbképzések témáinak kiválasztásánál lehetőséget biztosítunk a kisgyermeknevelőinknek az érdeklődési körüknek megfelelő és a legújabb, legkorszerűbb ismeretek nyújtó képzésekre jelentkezzenek.

Lehetőségek a továbbképzésekhez:

- 2016. január 1-jétől pedagógus életpálya kiterjesztése a bölcsődei szakdolgozókra, akik szakképesítésük mellett felsőfokú végzettséggel rendelkeznek;
- a személyes gondoskodást végző személyek és szociális szakvizsgáról szóló 9/2000. (VIII.) SZCSM rendelet alapján kell az alkalmazottaknak pontszerzési kötelezettségüknek eleget tenni;
- az Nmr. 176 §-jal egészül ki: bölcsődei dajka munkakör, melynek 2018. december 31.-ig kell megfelelni;
- tematikus belső képzések,
- Módszertani Bölcsőde rendezvényei, továbbképzései;
- kisgyermeknevelői megbeszélések;
- szakmai napok;
- bölcsődékkal tapasztalatcsere;
- kapcsolattartás társszakmákkal: óvoda - óvodapedagógusok, gyermekorvosi hálózat: gyermekorvosok, védőnők, Család-, Gyermekjóléti szolgálat, Gyámhatóság.

Önképzés:

Munkájukra igényes kisgyermeknevelőink a továbbképzéseken való részvételen felül is rendszeresen képezik magukat, hogy friss ismeretek birtokába jussanak. Az önképzés által szakmai felkészültségüket gyarapítják, képességeiket fejlesztik személyes elhatározásból. Ehhez a bölcsőde biztosítja a szakmai folyóiratok beszerzését, jogszabályokat értelmező kiadványokat, szakmai könyveket, internet használatának lehetőségét.

5.3. Az igénybe vevők és a személyes gondoskodást végzők jogainak védelme

A szociális ágazatban foglalkoztatottak, vagy **munkaviszonyban álló személyek esetében biztosítani kell**, hogy a munkavégzéshez kapcsolódó megbecsülést megkapják, tiszteletben tartsák emberi méltóságukat és személyiségi jogaikat, munkájukat elismerjék, valamint a munkáltató megfelelő munkavégzési körülményeket biztosítson számukra.

A kisgyermeknevelő jogai:

- a munkájával kapcsolatos **információkhoz hozzájusson;**
- a munkájával, a szakmával kapcsolatban **véleményt nyilvánítson;**
- **személyét megbecsüljék**, emberi méltóságát, személyiségi **jogait tiszteletben tartsák**, kisgyermeknevelői **tevékenységét értékeljék, elismerjék** (amennyiben a tevékenysége megfelelő színvonalú);
- a munkája során a gyermekek érdekeit tartja elsődlegesnek, de ez nem sértheti egyéni, magánéleti, állampolgári érdekeit, jogait;
- munkájához, szakmai fejlődéséhez **segítséget kérjen és kapjon;**
- a csoportjába tartozó gyermekek szüleivel rendszeresen kapcsolatban legyen;
- a munkája során **védelemre jogosult** a vele szembeni **jogsértő vagy etikátlan bánásmóddal szemben;**
- a vele szemben felmerült **panasz esetén meghallgassák;** Jogvédelemre a Bölcsődei Dolgozók Demokratikus Szakszervezetéhez és a Magyar Bölcsődék Egyesületéhez, illetve munkaügyi döntőbíráshoz fordulhat.

Szülői/gyermeki jogok védelme, érdekvédelem

Az 1997. évi Gyvt.35§-a meghatározza az ellátásban részesülők érdekvédelmét szolgáló érdekképviselői fórum megalakításának és működésének - jogszabályban meghatározottak szerint kialakított - szabályait.

Ennek szabályozását (szülői jogok és kötelességek, magatartási szabályok, szülői érdekképviselői fórum működtetése) a szakmai program mellékletét képező házirendben rögzítettük.

6. Tárgyi feltételek

6.1. A bölcsőde épületének adottságai

Az akadálymentes és környezetbarát üzemeltetésű bölcsőde minden részletében kielégíti a legkorszerűbb igényeket építészeti, hiszen a legoptimálisabban hasznosítja a zöldenergiát. **2010-ben** az óvoda épületében csoportszobákból, **pályázati támogatásból lett kialakítva.** Az átalakítás során az 1 bölcsődei csoportunk helyett 2 került kialakításra, így férőhelybővítés is történt. Az óvodától külön bejáratral rendelkezik és az óvodai csoportoktól elkülönített.

A kiszolgáló helyiségek az előírásoknak megfelelőek, elkülönítő, orvosi szoba és a dolgozók részére megfelelő szociális helyiségekkel rendelkezik.

A **gyermekek ellátását, biztosító helyiségek** jól megközelíthetők, beláthatók, tágasak, világosak, **az előírásoknak megfelelően kialakítottak.**

A feltételrendszere, eszközellátottsága minőségileg és mennyiségileg is magas színvonalú.

6.2. Csoportszobák

A csoportszobák **tükrözik a helyi szakmai sajátosságokat, a kisgyermeknevelőink egyéniségét, kreativitását** és folyamatosan a gyermekcsoportok aktuális igényeinek megfelelően formálódik.

A **gyermekek bútorai, játécai** minőségben, mennyiségben **megfelelnek a bölcsődés korú gyermekeknek.** A csecsemőknek, a járnivaló **gyermekeknek** biztonságos elkerített szobasarkok biztosított.

A kuckó, a mesesarok puhaságát ülepárnákkal, játszópárnákkal biztosítjuk. A gyermekeknek **saját helyük van az asztaloknál étkezéskor.** A nyugodt alváshoz pedig saját ágyat, jellel ellátott ágyneműt, állandó ágyazási helyet biztosítunk.

A kisgyermeknevelőink ülőhelyét úgy helyezzük el, hogy mindig beláthassák a gyermekcsoportot.

6.3. Fürdőszoba

A gondozáshoz használt terület biztonságosan megközelíthető a gyermeköltözőkből és a csoportszobákból. **Célszerű, tágas, megfelelően elhelyezett eszközök** (pelenkázó, öltöztető pad, törülköző, és fésűtartó, egészalakos tükrök, fertőtlenítő eszközök, stb.) **segítik a gondozás folyamatosságát.** A gyermekvéde és a mosdó a gyermekek számára elérhető, **a gyermekméretű eszközök lehetőséget adnak az önálló tevékenységhez, a helyes szokások kialakításához.** A szájöblítéshez, fogmosáshoz a feltételeket szülők biztosítják.

Továbbá a gyermekek saját pelenkáit, ruházatait jellel látják el, amelyeket jellel ellátott előkészítő polcon tároljuk.

6.4. Gyermeköltözők

A gyermeköltöző berendezése megfelel a gyermekek öltöztetési igényeinek: az öltöztető pad, a pelenkázó asztal, a gyermekek váltóruháinak tárolására zárható, jellel ellátott öltözőszekrények állnak rendelkezésre.

A nevelés - gondozással kapcsolatos **aktuális tájékoztatókat**, egyéb szükséges **információkat a faliújságon** helyezzük el.

6.5. Babakocsi tároló

A bölcsőde bejáratánál **biztosítva van** a babakocsik számára **a babakocsi tárolási lehetőség**.

6.6. Játsszóudvar

A bölcsőde udvara füvesített és terasszal rendelkezik. Az óvoda udvarrészétől belső kerítéssel elválasztott.

Változatos mozgáslehetőségeket biztosítunk minden évszakban a beépített és a mobil **játék eszközökkel**. A szabványoknak megfelelő homokozóban évente tisztított minőségi homokot szállítatunk.

Nyáron pancsolással tesszük élvezetessé, az elviselhetetlen kánikulai napokat.

6.7. Só-szoba

Alapítvány támogatásával **az óvoda területén só-szoba van kialakítva**, melyet a bölcsődések meghatározott időben használhatnak a só-homokozóval együtt. A gyerekek részére **megoldást nyújt az egészség megőrzése, védelme területén**, így érvényesül az egészséges életmódra nevelés prevenciós szemlélete. A szülőket írásban nyilatkoztatjuk a só-szoba használatáról.

6.8. Textíliák

A gyermekek saját ruhában tartózkodnak a bölcsődében. A váltóruhát, a pelenkát, az ágynemű huzatot a szülők biztosítják. **Alapvető textíliáról a bölcsőde gondoskodik** (pléd, textil pelenka, előke, abrosz). A bölcsőde által biztosított textíliákat az előírásnak megfelelően az óvodai textíliáktól elkülönítve mossuk, fertőtlenítjük.

6.9. Játékkészlet

A játékkészlet összeállításánál **figyelembe vesszük a pedagógiai és az egészségügyi szempontokat, a gyermekcsoport életkori összetételét, létszámát.** Fontosnak tartjuk, hogy biztonságos környezetben, jó minőségű, korszerű, fejlesztő játékokkal, eszközökkel játszhasanak a gyermekek.

Biztosítjuk az anyag, a funkció szerinti változatosságot, a nemenkénti játékokat. Törekszünk arra, hogy a természetes anyagú, színű eszközök, játékok aránya növekedjen. Funkciók szerint csoportosítva, és a gyermekek magasságában helyezzük el.

Változatos eszközöket kínálunk minden tevékenységformához (manipuláció, konstruálás, utánzás, nagymozgás, szerepjáték, stb.). A csoportokba babakonyhát, fodrászsarkot, építősarkot, pihenő sarkot rendezünk be. A nemi szerepek kialakulását erősítjük fiús, lányos játékokkal. **Hangszerekkel, bábokkal bővítjük a játék készletet. A kognitív képességek fejlesztéséhez különböző logikai játékokat ajánlunk** (kirakók, dominók, puzzlék). Minden korcsoportban **vannak ismeretet adó, mesélhető képeskönyvek.**

Az alkotó tevékenységhez állandóan biztosítunk eszközöket: rajzlapot, zsírkrétát, minőségi írónt, festéket, gyurmát. **Mozgásfejlesztő játékok is vannak** a szobákban.

Egyes eszközök csak állandó felügyelet mellett használhatók. Ezeket magas helyen tároljuk. A gyermekek érzelmeihez kötött biztonságérzetet kölcsönzött tárgyakat, textíliákat a gyermekek behozhatják a bölcsődei csoportokba, igényük szerint elővehetik.

A játékokat rendszeresen, szervezeten tisztítjuk, fertőtlenítjük.

A készletet évente bővítjük és fejlesztjük.

7. A bölcsőde minőségpolitikája

A bölcsődében **a minőségi munka alapkövetelmény.** A minőségfejlesztés érdekében fontosnak tartjuk a folyamatos szakmai fejlődést, a gyermekellátás színvonalának megtartását, növelését, az új kutatások eredményeinek megismerését, szakmai munkában való felhasználását, a szakemberek közötti kapcsolat erősítését, az egységes szakmai szemlélet kialakítását, megőrzését.

A szakmai program az intézményegység szakmai és gazdasági szakembereinek szoros együttműködésével valósul meg. Törvényes keretek között, szakszerűen, hatékonyan végezzük feladatainkat. A szolgáltatás fejlesztése minden dolgozónk felelőssége.

A minőségpolitikánk lehetővé teszi, hogy intézményünk hosszú távú céljai hatékonyan valósuljanak meg a gyakorlatban. A szakmai program megvalósulását folyamatosan nyomon követjük.

Az intézményegység-vezető /szakmai vezető/ egész évben, folyamatosan ellenőrzi a bölcsődében folyó munkát. Az intézményvezető évente kétszer ellenőrzi tevékenységet. A fenntartó több fórumon kér visszajelzést az intézmény munkájáról (pl. szakmai beszámoló, stb.). Az átfogó ellenőrzések pedig kétfévente a munka minden területére kiterjednek.

Az ellátást iránti igényt folyamatosan vizsgáljuk, mérjük. Az igényeket és a mérések eredményeit beépítjük az intézmény további működésébe, folyamataiba.

Értékeink és erősségeink feltérképezése fontos része innovációs tervünknek. Egyrészt tudatosítsuk a jövő számára megőrzendő bölcsődei értékeket, másrészt feltárjuk azokat a hiányosságokat, új kihívásokat, amelyekkel foglalkoznunk kell. Az erősségek és a fejlesztésre szoruló területek beazonosítása több módszerrel is folyik.

Erősségeink:

- a bölcsődénk jól megközelíthetősége;
- a kisgyermeknevelőink szakképzettsége;
- a kapcsolatrendszerünk működése jó - különösen az óvodával, a családokkal;
- a közösségépítő programok szervezése kollégákkal, szülőkkel;
- a személyi és tárgyi feltételek folyamatos biztosítása;
- a minőségi kisgyermek ellátása.

Fejlesztésre szoruló területek:

- a bölcsődénk korszerűbb info - kommunikációs eszközökkel való felszerelése;
- a kisgyermeknevelők BA képzésben való részvétele.

Szülői elégedettség mérés:

Az alapellátáson túl figyelembe vesszük a családok igényeit, elvárásait. A szülői elégedettség mérése kérdőív formájában történik. A vizsgálat kiterjed a tárgyi környezet, a nevelés, a gondozás, a kapcsolatok, a kommunikáció területeire. A kitöltés önkéntes, anonim, a kérdőívet személyesen adjuk át a szülőknek. A válaszokat az intézményegység-vezető /szakmai vezető/ összegzi, elemzi, a kisgyermeknevelőkkel az eredményeket megbeszélik. A mérés lehetőséget ad, hogy: lássuk munkánk eredményességét, az elvárásokhoz igazítsuk, fejlesztési tervet dolgozzunk ki. Felelősek vagyunk a szülők tájékoztatásáért azért, hogy partnereinkkel összhangban, megelégedésükre végezzük munkánkat.

8. A bölcsőde küldetésnyilatkozata

Intézményünk a Mese - Vár Óvoda és Bölcsőde elkötelezi magát minden belső és külső tevékenységében, hogy **partnerek igényeit minél szélesebb körben igyekszik kielégíteni**, rugalmasan alkalmazkodva az intézményünket érintő kihíváshoz. **Elsősorban a kisgyermekek igényeit tartjuk szem előtt**, az ő érdekeiket kívánjuk szolgálni. A 3 éves kor alatti korosztály személyiségfejlődése szempontjából **legfontosabb testi és lelki harmónia magas színvonalon történő kielégítése, az optimális fejlődésének elősegítése.**

Minőségpolitikánk megvalósításával **az intézményi nevelő-, illetve gondozómunka stabilitását, kiegyensúlyozottságát és színvonalasságát szeretnénk elérni.**

A minőségfejlesztés részeként **fontosnak tartjuk a szakmai fejlődést.** A szakmai program tartalma, megvalósulása a szakmai megbeszélések és a továbbképzések egyik témaköre, ezzel megvalósulást is nyomon követjük.

8.1. Pedagógiai hitvallásunk

Igyekszünk rugalmasan, a családok igényeinek megfelelően nyújtani a szolgáltatásainkat, ugyanakkor szem előtt kívánjuk tartani a **családias, jó hangulatú bölcsődei légkör megteremtését**, ahol nemcsak a gyermekek, hanem a felnőttek is jól érzik magukat és "sajátjuknak" tartják és vallják munkahelyüket.

Biztonságos esztétikus környezetben elfogadó szeretetteljes nevelést, színvonalas gyermekellátást biztosítunk.

Célunk a **fejlődés elősegítése, az érzelmi, értelmi intelligencia kibontakoztatása a családokkal együttműködve**, a családok nevelési fikciójának pozitív segítségével.

A szociálisan rászoruló, hátrányos helyzetű gyermekek ellátását, családok segítségét szem előtt tartjuk.

Fontosnak tartjuk munkatársaink megbecsülését, az intézmény jó hírnevének megőrzését, gyarapítását.

8.2. Gyermek-képünk

Minden gyermek egyedi és megismételhetetlen individuum, aki **egyéni szükségletekkel rendelkező, személyiség. Védelem, különleges bánásmód illeti meg.** Fejlődését a genetikai adottságok, az érés törvényszerűségei, a család érzelmi légköre és a szociokulturális háttere, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg.

A csecsemőkor **az alapvető bizalom**, a kisgyermekkor **az autonómiaérzés kialakulásának időszaka.** Az első évek a legmeghatározóbbak a gyermek életében, személyisége fejlődésében.

A korai kötődés és a szocializáció időszakában alakulnak ki a későbbi egész életre jellemzőbb szokások, viselkedésminták alapjai.

A csecsemő és a kisgyermek magával hozott képességeinek kibontakoztatásához a legkedvezőbb feltétel a szabadban mozgás, és játéktevékenység, a bizalomteljes meghitt személyi kapcsolat, az aktivitásra építő, interakcióban gazdag gondozás.

A gyermek fő tevékenysége a játék, mely útján megtanul tanulni, érdeklődni, kísérletezni. Megtanulja a nehézségek leküzdését. Megismeri az örömet, a megelégedést, amit a siker, a türelmes önálló, kitartó munka által elért eredmény útján szerez meg.

A nem kognitív készségek, kompetenciák kisgyermekkori elsajátítása elengedhetetlen feltétele a későbbi eredményes tanuláshoz, az iskolai, társadalmi szerepvállalás sikeréhez.

8.3. Kisgyermeknevelő-képünk

A kisgyermeknevelő legfőbb munkaeszköze a személyisége. **Alapvető tulajdonsága az empátia, az elfogadás és a hitelesség.** Nevelői attitűdje elfogadó - engedékeny. **Képes érzelmi biztonságot nyújtó kapcsolat kialakítására** minden kisgyermekkel. Jól ismeri a kisgyermek életkori sajátosságait, egyéniségét, **támogatja a személyiség kibontakozását,** az aktivitást, az önállósodást. Képes a szülőkkel partneri kapcsolatban együttműködve elősegíteni szokások, a viselkedési szabályok elsajátítását. **A gyermekek ellátását elhivatottsággal, professzionálisan, igényesen végzi. Képes a szakmai fejlődésre, a folyamatos megújulásra.** Tudatában van annak, hogy **személye, viselkedése példa lehet a gyermek és a szülők számára.**

8.4. Bölcsőde-képünk

Törekvésünk, hogy minden kisgyermek és felnőtt jól, otthonosan érezze magát **a családbarát bölcsődénkben. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek nyugodt, biztonságot nyújtó nevelői légkörben,** a játékon keresztül, a játékba integráltan tanulással **gazdagodjanak értelmileg, érzelmileg és szociálisan.**

A játék, mint legfontosabb tevékenység határozza meg arculatunkat, melyben figyelembe vesszük az életkori sajátosságokat és az egyéni képességeket is. Esztétikus, fejlesztő, optimálisan inger gazdag, környezetet teremtünk.

9. Az ellátás igénybevételének módja

A Mese - Vár Óvoda és Bölcsőde Felvételi Szabályzata tartalmazza a bölcsődei ellátás igénybevételének módját.

Meghatározza a jogszabályok alapján bölcsődei ellátásra jogosultak körét, a bölcsődei felvétel általános feltételeit, a szülő/törvényes képviselő kérelmére történő felvétel eseteit, és a hivatalos szerv által kezdeményezett felvétel lehetőségeit.

Kitér a felvételre jelentkezés helyi módjára, a felvételhez szükséges dokumentumokra, az elbírálás rendjére a beiratkozás folyamatára, az esetleges elutasítás miatti jogorvoslati lehetőségekre és a várólista működésére. A szabályzat mellékleteiben fellelhetők az egységesen használt nyomtatványok.

A bölcsődei ellátás megkezdésekor az intézmény megállapodást köt a szülővel, a törvényes képviselővel az ellátás feltételeiről.

9.1. A gyermekek felvételének rendje

A bölcsődében a nevelési év, tárgy év szeptember 1-től a következő év augusztus 31-ig tart.

A szeptembertől felvételüket kérők esetében a bölcsődei jelentkezés minden év áprilisában az előzetesen közzétett időszakban történik. Az év további részében, amennyiben a férőhelyek száma lehetővé teszi, a felvétel folyamatos.

A felvételi kérelmet formanyomtatványon a Mese - Vár Óvoda és Bölcsőde (4130 Derecske, Városház u. 3.) irodájában lehet benyújtani személyesen, a hét munkanapjain 8⁰⁰ - 15⁰⁰ óra közötti időpontban, illetve az intézmény honlapjáról (www.derovi.hu) letölthető jelentkezési lapon.

9.2. A szolgáltatásokról szóló tájékoztatás módja

A bölcsőde működéséről, a nyújtott szolgáltatásokról és azok igénybevételi lehetőségeiről **több formában tájékozódhatnak az érdeklődők.** Elsődlegesen **intézményünk honlapján (www.derovi.hu),** ahol teljes terjedelemben olvashatók alapidokumentumaink, illetve **városunk honlapján (www.derecske.hu)** az intézményt bemutató oldalon.

Minden érintett **személyesen és telefonon is** érdeklődhet a szolgáltatás bármely elemével kapcsolatban. Az intézmény és az intézményegység-vezető /szakmai vezető/ is egyaránt rendelkezésre állnak az előre egyeztetett időpontokban a tájékoztatást kérők számára.

Kiemelt időszaka a tájékoztatásnak a felvételeket megelőző **nyílt napok időszaka** és az **ellátásba kerülést követő időszak**, amikor a szülő általános tájékoztatást kap a beiratkozás során:

- az ellátás tartamáról, feltételeiről;
- az intézmény által vezetett, a gyermekére vonatkozó nyilvántartásokról;
- a személyes adatok védelméről és a bölcsődében készíthető fényképekről, felvételekről;
- a panaszjoga gyakorlásának módjáról;
- az érték- és vagyonmegőrzés módjáról;
- a házirendről.

A szakmai program a bölcsődében elérhető a szülők számára. Ez a dokumentum akkor tölti be a nyilvánosság biztosításával funkcióját, ha a nevelőmunka szervezeti és tartalmi területei átláthatók. Épp ezért szóbeli tájékoztatással segítjük nyílt napokon, szülői értekezleten, szülőcsoportos megbeszéléseken a szakmai program minél szélesebb körű bemutatását.

9.3. Személyi térítési díjak

Az étkezésben résztvevő gyermekek nyilvántartását naponta vezetjük. **Az étkezési térítési díjakat, valamint a bölcsődei gondozási díjat a fenntartó Derecske Város Önkormányzata határozatban állapítja meg.** A díjak felülvizsgálata minden év január 31-ig megtörténik. A szülők részére ezt követően ki hirdetésre kerül a hirdető táblán.

- A bölcsőde az igénybe nem vett étkezésre befizetett térítési díjat, túlfizetésként a következő hónapra elszámolja, vagy az ellátás megszűnésekor visszafizeti.
- Ha a szülő a személyi térítési díjat vitatja, illetve annak csökkentését vagy elengedését kéri, akkor a Fenntartóhoz: Derecske Város Önkormányzati Hivatalához fordulhat, megküldött levélben kérheti a felülvizsgálatot.

10. Nevelés - gondozás a bölcsődében

10.1. A bölcsődei nevelés-gondozás célja

A kisgyermekek elsajátítsák azokat a készségeket, képességeket, amelyek segítik őket abban, hogy **hatékonyan és kiegyensúlyozottan viselkedjenek saját kulturális környezetükben, sikeresen alkalmazkodjanak annak változásaihoz.** A bölcsődei nevelésünk mindezt olyan szemlélettel és módszerekkel teszi, amelyek **segítik a családi nevelés elsődlegességének tiszteletét.**

Továbbá, hogy a koragyermekkori intervenció szemléletének széles körű értelmezésével összhangban minden kisgyermekre és családjára kiterjedő **prevenációs tevékenységet folytatunk.** A bölcsődei ellátást nyújtó intézményünk, szolgáltató **családbarát intézményként,** szolgáltatásként **hozzájárul a családok életminőségének javításához,** a szülők munkavállalási esélyeinek növeléséhez.

A családban nevelkedő kisgyermek számára a családi nevelést segítve, napközbeni ellátás keretében a gyermek fizikai és érzelmi biztonságának és jóllétének megteremtésével, feltétel nélküli szeretettel és elfogadással a gyermek nemzeti/etnikai hovatartozásának tiszteletben tartásával, identitásának erősítésével, kompetenciájának figyelembevételével, tapasztalatszerzési lehetőségek biztosításával, viselkedési minták nyújtásával elősegíteni a harmonikus fejlődést.

A hátrányos helyzetű, a szegény és a periférián élő családok gyermekei esetében a hátrányoknak és következményeiknek enyhítésére törekvés. A csoportban gondozható, nevelhető **sajátos nevelési igényű gyermekek esetében** a gondozásba ágyazott fejlesztés formájában segíteni a rehabilitációt és a rehabilitációt. Mindezek által **segíteni az egyenlő esélyekhez jutást, a társadalmi beilleszkedést.**

10.2. A bölcsődei nevelés-gondozás alapelvei

A bölcsődei nevelésnek-gondozásnak a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok tiszteletben tartására kell irányulnia.

Bölcsődei munkánk során a nevelés-gondozás egy egységes egészet alkot, egymástól elválaszthatatlanok. A nevelés tágabb, a gondozás szűkebb fogalom: a gondozás minden helyzetében nevelés folyik, a nevelés helyzetei, lehetőségei azonban nem korlátozódnak a gondozási helyzetekre.

A nevelés a bölcsődénkben átélhető megtapasztalható élmények közvetítésével, érzelem gazdag környezetben, meleg-engedékeny nevelői attitűddel értékek elsajátítása.

10.2.1. A család rendszerszemléletű megközelítése

A család rendszerszemléletű megközelítése értelmében **a bölcsődei nevelésünkben elsődleges szempont a család működésének megismerése, megértése.** Erre a családlátogatások adják számunkra a legtöbb lehetőséget, hiszen a rendszerszemlélet lényege nem más, mint olyan **komplex látásmód alkalmazása,** amely a családot is kiindulópontnak tekinti. A családban zajló eseményeket a kisgyermek visszatükrözi, ezáltal képet kapunk a család erősségeiről és gyengeségeiről.

Az erősségekre építkezünk, a gyengeségeket (helytelen szokások, téves ismeretek) pedig igyekszünk finoman korrigálni. Nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy a szülő és a kisgyermeknevelőink között tartós bizalmi kapcsolat alakuljon ki. A családlátogatások írásban való részletes rögzítése lehetőséget ad részünkre, hogy a későbbiekben is visszatekinthessünk a kezdeti tapasztalatokra, ismeretekre.

A szakembereink **az erősségek hangsúlyozásával segítséget nyújtanak a családok életminőségének javításához.**

10.2.2. A koragyermekkori intervenció szemlélet befogadása

Minden olyan tevékenységet, amely a kisgyermek sajátos szükségleteit szolgálja. A bölcsőde funkcióját tekintve alkalmas színtér a koragyermekkori intervenció szemléletének alkalmazására. **A kisgyermeknevelőinknek feladata** a kisgyermek fejlődésének folyamatos figyelése, **a felmerülő fejlődésbeli lemaradások, megtorpanások felismerése, jelzése** és szakemberektől segítség kérése (a bölcsőde orvosától, pszichológustól). A gyermek fejlődését a Fejlődési naplóban rögzítjük.

10.2.3. A családi nevelés elsődlegességének tisztelete

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, ebben a bölcsőde kiegészítő szerepet játszik. **A bölcsődénk a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva és azokat segítve vesz részt a gyermekek nevelésében.**

Már a beszoktatás előtti családlátogatáson képet nyerünk a gyermek családon belüli szerepéről, a nevelési módszerekről, stb. A fokozatos beszoktatás alatt tapasztalatokat gyűjtünk arról, hogy az otthoni nevelés-gondozás folyamata hogyan zajlik és azt figyelembe véve, elfogadva dolgozunk, illetve a szülő is betekintést kap a csoport életébe.

A gyermek otthoni és a bölcsődés napirendjének összehangolása segíti a kisgyermek közösségbe való beilleszkedését. A kisgyermeknevelőink a szülőkkel együttműködve segítik a gyermekek önállósodási folyamatait, helyes szokások kialakítását. **Fontosnak tartjuk, hogy a szülők tevékenyen, különböző szinteken és módon be tudjanak kapcsolódni a bölcsődénk életébe,** ezért közös programokat is szervezünk a kölcsönös tapasztalatcseréhez.

10.2.4. A gyermeki személyiség tisztelete

A kisgyermek egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető individuum, egyéni szükségletekkel rendelkező, fejlődő személyiség, akinek biztosítanunk kell a kibontakozás lehetőségét.

A nevelési-gondozási műveletek és a szabadjáték tevékenység során egyaránt egyénre szabottan, fejlettségüknek, érdeklődési körüknek megfelelően biztosítjuk a feltételeket. Tesszük ezt úgy, hogy **a gyermeki személyiségnek kibontakozását segítjük az alapvető gyermeki jogok tiszteletben tartásával.** A nevelésünk során figyelmet fordítunk az etnikai, a kulturális, a vallási, a nyelvi, a nemi, valamint a fizikai és a mentális képességbeli különbözőségekre iránti tolerancia kialakítására. Különleges védelem, bánásmód illeti meg őket.

10.2.5. A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe

A gyermekekkel foglalkozó felnőttek személyisége minden korosztálynál fontos így a bölcsődés korú **gyermekeknél és szüleiknél is meghatározó szerepe van a kisgyermeknevelőink személyiségének,** mert személyiségükkel, nevelői attitűdjükkel minták. Személyes példájukkal kölcsönös tiszteletre, egymás elfogadására, az egyéni sajátosságok tiszteletben tartására nevelnek.

A kisgyermeknevelőink a feladatok színvonalas megvalósítására **megfelelő szakmai kompetenciával és identitással, kellő önismerettel, magas szintű kommunikációs készségekkel, elhivatottsággal, empátiás készséggel rendelkeznek,** akik folyamatosan fejlesztik szakmai tudásukat, szakmai kompetenciájukat.

10.2.6. A biztonság és a stabilitás megteremtése

A szülők jelenléte biztonságot ad, segítik a kisgyermeknevelőink és a gyermek között az érzelmi kötődés kialakulását. A gyermek csak akkor érzi jól magát az adott környezetben, ha személyi- és tárgyi környezete állandó. Bölcsődénkben ez a **„saját kisgyermeknevelő” - rendszer, tárgyi környezetének állandósága a biztonság és a stabilitás megteremtése szabályán alapul.**

A „saját kisgyermeknevelő” szoktatja be a gyermeket a bölcsődébe és a bölcsődébe járás egész időtartama alatt ő a kisgyermeknevelője (felmenőrendszer). A „saját kisgyermeknevelő” - rendszerben több figyelem jut minden kisgyermekre, számon tartja a gyermekek egyéni igényeit, problémáit, szokásait, elsősorban a „saját kisgyermeknevelő” segíti át őket a bölcsődei élet során adódó nehézségeken. Érzelmi biztonságot ad, amely tájékozódásul szolgál, segíti a gyermeket a jó szokások kialakításában.

A **napirendünk** folyamatosságából, az egyes mozzanatok egymásra épüléséből fakadó ismétlődéséből adódóan **tájékoztató lehetőséget, stabilitást, kiszámíthatóságot eredményeznek** a napi események sorában a gyermekek számára, **növelik a gyermekek biztonságérzetét.**

A biztonság nyújtása magában foglalja a fizikai és a pszichikai erőszak minden formájától való védelmet is, a kisgyermek jól érzi magát és szeret bölcsődébe járni.

10.2.7. Fokozatosság megvalósítása

A fokozatosság elvének a bölcsődénkben minden területén érvényesülnie kell. A kisgyermek **új helyzetekhez való alkalmazkodását, változások könnyebb elfogadását, új dolgok, helyzetek megismerését, a szokások kialakulását. fokozatos hozzászoktatással segítjük.** A szülővel történő beszoktatástól kezdve végig minden csak lassan és lépésben történik.

10.2.8. Egyéni bánásmód érvényesítése

A kisgyermek fejlődéséhez alapvető feltétel, hogy a kisgyermeknevelőink elfogadó, empatikus, hiteles nevelők legyenek.

A bölcsődei nevelésünkben **figyelembe vesszük a kisgyermek spontán érését, egyéni fejlődésének ütemét, adott fizikai és pszichés állapotát, kompetenciáját.**

Nem tévesszük szem elől nemzetiségi/etnikai, kulturális és vallási hovatartozását, továbbá segítjük az identitástudat kialakulását, fejlődését, a saját és a más kultúra és hagyományok megismerését és tiszteletben tartását. **A fejlődés ütemét, mindig a gyermekhez viszonyítva ítéljük meg,** értékeljük és reálisan, szakszerűen elemezzük.

A bölcsődébe járó kisgyermekeknek **egyéni szükségletükhöz igazodva részesítjük érzelmi biztonságot nyújtó egyéni gondoskodásban és támogatásban.** Felismerjük az egyénben rejlő kiemelkedő fejlődést, képességeket és tudatosan segítjük azok kibontakozását. Nagyon fontos továbbá számunkra, hogy mindegyik gyermek folyamatosan érezze a róla gondoskodó felnőtt elfogadását akkor is, ha lassabban fejlődik, akkor is, ha esetleg több területen jelentős eltérést mutat az átlagos fejlődéstől és akkor is, ha viselkedése bizonyos esetekben eltér a megszokottól, emiatt nehezebben kezelhető.

10.2.9. Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége

A gondozási helyzetek a kisgyermeknevelő és a kisgyermek interakciójának bensőséges, intim helyzetei, amelyben a nevelés és a gondozás egységet alkot. A bölcsődei élet minden területén nevelés is történik, ezáltal minden gondozási művelet közben is.

A gondozási feladatok végzése nagyban elősegíti a bölcsődés önállósodási folyamatát, melyet eleinte teljes mértékben a kisgyermeknevelőink végeznek, majd lassan bevonják a kisgyermeket is a feladat elvégzésébe.

A magas színvonalú **gondozással, elősegítjük a személyes kapcsolatok pozitív alakulását** és a kisgyermeket abban, hogy megőrizze az önállósodási folyamathoz, a tevékenységek végzéséhez a kedvet, a kitartást. **A gondozás, tehát a nevelési feladatok megvalósulásának egyik kiemelt színtere.**

10.2.10. A gyermeki kompetenciakésztetés támogatása

A gyermek első éveiben alapozódnak meg a kognitív, érzelmi és társas kompetenciák, ezért támogatásuk kiemelt jelentőséggel bír a bölcsődei nevelésünkben.

A kisgyermek a játékon, a gondozási helyzeteken és az egyéb tevékenységeken keresztül jut ismeretekhez, élményekhez, tapasztalatokhoz. **Biztosítjuk számára, hogy átélhesse a spontán tanulás örömeit, megerősödjön benne a világ megismerésének vágya,** minél több élményhez jusson, sokrétű tapasztalatokat szerezzon. Inger gazdag környezet kialakításával fenn tudjuk tartani kíváncsiságát pozitív visszajelzésekkel, segíteni tudjuk önálló kezdeményezéseit, feladatainak megoldását. Természetesen eközben nem hagyjuk magára a gyermeket, ha elakad, segítséget nyújtunk. Biztosítjuk számára a megfelelő időt, helyet, nyugodt légkört, empátikus odafordulást. A kisgyermek gyakori dicsérete, ösztönzése, nagyon fontos, hiszen ezáltal kap nagyobb kedvet a feladatok önálló elvégzésére. Ezek által teremtünk biztos alapokat az egész életen át tartó tanulás folyamatához.

10.3. A bölcsődei nevelés feladatai

A bölcsőde szakmailag önálló intézményegység.

A bölcsődénk olyan szolgáltató intézmény, amely az alapellátás keretében alaptevékenységként napközbeni ellátást nyújt a gyermek számára.

A feladatunk 20 hetes - 3 éves egészséges és a 20 hetes - 6 éves sajátos nevelésű igényű gyermekek nevelése-gondozása, optimális fejlődésük elősegítése, az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével. A gyermekek testi és pszichés szükségleteinek kielégítése. A hátrányos helyzetű gyermekek esetében a hátrányok és következményeik enyhítése. A sajátos nevelési igényű gyermekek rehabilitációjának és rehabilitációjának segítése a gondozás, nevelés, az egyéni és a csoportos foglalkozások keretében, a gyógypedagógus irányítása alapján.

10.3.1. A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése

A bölcsődénk, mint a kisgyermekes családokkal kapcsolatba kerülő első gyermekintézmény **jelentős szerepet tölt be a szülői kompetencia fejlesztésében. A család erősségeinek megismerése, támogatása a pozitívumok kiemelésével valósul meg.**

A családi és bölcsődei nevelés összhangja, a szülők és a kisgyermeknevelőink közötti **egyenrangú, konstruktív, kölcsönös bizalmon alapuló partneri kapcsolat** elengedhetetlen feltétel a kisgyermek harmonikus fejlődéséhez. A szülő ismeri legjobban gyermekét, így közvetíteni tudja szokásait, igényeit, szükségleteit, nagymértékben segítve ezzel a kisgyermeknevelőt a gyermek ismeretén alapuló differenciált, egyéni bánásmód kialakításában. A kisgyermeknevelőink, mint szakemberek, szaktudásukra, tapasztalataikra építve, a szülők igényeihez igazodva közvetítik a kora gyermekkori fejlődéssel, neveléssel kapcsolatos ismereteket, módszereket.

A szülő akkor tudja a gyermekét nyugodtan a bölcsődében hagyni és végezni napi tevékenységét, ha azt látja, gyermeke jól érzi magát, szeret közösségbe járni és a közösség is elfogadja, szereti őt. A bölcsőde dolgozói törekednek arra, hogy a hozzánk járó családok biztonságban tudhassák gyermekeiket. A szülők bizalommal forduljanak a bölcsődei szakemberekhez, kérdéseikre adekvát válaszokat kapjanak, bizonytalanságuk esetén megerősítésben, támogatásban részesüljenek.

Arra törekszünk, hogy:

- a szülőkkel együttműködjünk, színvonalas ellátást nyújtunk;
- a szülőkkel összhangban, folytonos partneri kapcsolatot kiépítve a gyermekek fejlődéséhez és tanulásához szükséges optimális feltételeket teremtsünk, biztosítsunk;
- a szülőkkel kölcsönös bizalmat, megértést, tiszteletet alakítsunk ki;
- a szülőkkel információkat osszunk meg, egyénre szabottan, etikai kódexet betartva, személyiségi jogokat nem sértve;
- a szülőket ösztönözzük az együttműködésre és arra, hogy kapcsolódjanak be sokféle módon, különböző szinteken a bölcsődei életbe.

10.3.2. Egészségvédelem, egészséges életmód megalapozása

A szakembereink feladata a kisgyermek fejlődésének nyomon követése, dokumentálása, támogatása, a harmonikus testi és lelki fejlődéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése.

A primer szükségletek egyéni igények szerinti kielégítése a gondozási helyzetekben valósul meg. **A rugalmas,** a kisgyermek életkorához, egyéni fejlettségi szintjéhez és az évszakhoz igazodó **napirend biztosításával valósítjuk meg az** életkornak megfelelő változatos és egészséges táplálkozást, **a játék, a mozgás, a szabad levegőn való aktív tevékenység és pihenés feltételeit. Az egészséges életmód, az egészségnevelés érdekében törekszünk az alapvető kultúrhygiénés szokások kialakítására.**

A bölcsődei munkának ez az a területe, melyben egységesen részt kell vállalnia valamennyi dolgozónak.

Az egészséges fejlődés szempontjából a prevenció elvek az irányadók:

- a gyermek testi és pszichés szükségleteinek kielégítése, a fejlődés elősegítése;
- a fejlődéshez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése;
- személyi környezet és környezeti hygiénés szokások kialakítása pl. zsebkendő használata, fogmosás;
- szobatisztaságra nevelés, alapvető kultúrhygiénés szokások kialakulásának segítése
- aktív mozgás lehetősége az egész napi tevékenység részeként, mely hatással van a gyermek értelmi fejlődésére;
- rendszeres levegőzés;
- rendszeres napi négy étkezés (reggeli, tízórai, ebéd, uzsonna);
- a gyermek életkorának, élettani szükségleteinek figyelembevételével összeállított étrend.

A prevenció feladatok megvalósításába szükség esetén speciális szakembereket is bevonunk: gyermekorvos, dietetikus, gyógypedagógus, pszichológus, mentálhygiénés szakember, gyermekfogszakorvos stb.

Elsősorban preventív szerepet tölthet be, de a sajátos nevelési igényű, a magatartás- vagy fejlődési problémákkal küszködő kisgyermek esetében korrektív lehetőségeket hordoz, az intézmény lehetőségeihez mérten kialakított, a nagymozgások gyakorlásához, különféle mozgásfejlesztéshez szükséges eszközökkel felszerelt, erre a célra alkalmas helyiségek, vagy fejlesztő-, sószoa.

a. Lelki egészségvédelem

A lelki egészség szempontjából döntő jelentőségűek az első években szerzett benyomások. Az adaptáció és az azt követő időszak érzelmi jelei többnyire láthatóak, de az sem ritka, hogy a gyermek belső feszültségekkel küzd.

A kisgyermeket körül vevő **bölcsődei szakembereink a gyermek viselkedését folyamatosan figyelemmel kísérik**, annak érdekében, hogy felismerjék a lelki problémákat, a stressz jeleit és segítik ezek feldolgozását. **Mindent megteszünk azért, hogy a gyermek biztonságban érezze magát** és elfogadja az új környezetét. Figyelünk a mentálhigiénés változásokra, tünetekre és kompetencia határainkon belül kezeljük ezeket. **A segítő szemléletű, személyközpontú kisgyermeknevelőink hozzájárulnak a gyermekek lelki egészségének megtartásához.**

Sikerélményekhez juttatjuk a gyermekeket, megerősítjük a helyes viselkedést. Figyelmet fordítunk az agresszió megelőzésére, a játék segítségével oldjuk feszültségeket. A szeretetteljes légkör, a rendszeresség, a következetesség biztonságérzetet ad. A gyermekek kedvenc játékukat, átmeneti tárgyat behozhatnak, ami vigaszhoz nyújt és folytonosságot a családi otthon iránti igényben.

b. Fogápolás

A fogszuvasodás megelőzése érdekében fontosnak tartjuk a fogápolás, a helyes szájoápolás, a fogmosási technika megismertetését, elsajátítását a bölcsődés korban.

Cél:

- az egészséges fogfejlődés fenntartása;
- a fogazat védelme;
- a fogmosás igényének kialakítása.

c. Só-szoba használata

A tapasztalatok bizonyítják, hogy a párolgó só hatására csökken a légúti megbetegedések száma, a már kialakult megbetegedés enyhébb lefolyású, erősíti az immunrendszert. Antiallergén hatású.

A bölcsődések heti egy alkalommal tartózkodnak a só-szobában és használják a somokozót.

d. A bölcsőde orvos preventív tevékenysége

A bölcsőde orvosa hetente 2 órát tölt a bölcsődénkben. A részletes orvosi vizsgálatokat dokumentálja a gyermek egészségügyi kartonján. A tapasztalatokat megbeszéli a kisgyermeknevelőkkel, a szülőkkel. Egészségügyi ismeretterjesztő előadást tart a szülőknek.

10.3.3. Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése

A biztonságot nyújtó nevelői magatartásunk magában foglalja a szakembereink érzelmi elérhetőségét és hitelességét, az érzelmek kifejezésére való ösztönzést, a pozitív és biztató üzenetek rendszeres közvetítését, a világos elvárások és határok megfogalmazását.

A kisgyermek bölcsődébe kerülése több lehetőséget teremt a társas kapcsolatok megtapasztalására. Az együttlét helyzetei az én érvényesítés, a tolerancia, az empátia gyakorlásának színterei, amelyek hozzájárulnak az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztéséhez.

Törekszünk az együttélés szabályainak elfogadtatására, a mások iránti nyitottság megőrzésére. A kisgyermeknevelőink feladata a kisgyermek beszédképességének fejlesztése érdekében az ingerekben gazdag, tiszta nyelvi környezet biztosítása, a kommunikációs kedv felkeltése és fenntartása a bölcsődei nevelés-gondozás minden helyzetében, mondókák, énekek, höcögtetők, versek, mesék közvetítésével.

Különös figyelmet kell fordítani a sajátos nevelési igényű és a hátrányos helyzetű gyermekek társas és érzelmi kompetenciáinak fejlesztésére szükség esetén más segítő szakemberek bevonásával is.

Az érzelmi és társas kompetenciák segítése:

- a derűs légkör biztosítása: bölcsődébe kerüléssel járó nehézségek lehetőség szerinti megelőzése, illetve csökkentése;
- a kisgyermeknevelő és a gyermek közötti szeretetteljes érzelmi biztonságot jelentő kapcsolat kialakulásának segítése;
- a társas kapcsolatok alakulásának elősegítése: a csoportban ismeri meg, sajátítja el a társak közötti viselkedési szokásokat, cselekvési módokat;
- az empátia tolerancia fejlődésének segítése;
- a konfliktusok és a problémák humánus kezelése, megoldása;
- az én tudat egészséges fejlődésének elősegítése.

Mindezt a minél több közös élmény lehetőségének megteremtése, a gyermek és kisgyermeknevelője közötti szoros meghitt kapcsolattal segítjük elő.

10.3.4. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

A kisgyermek érdeklődésének erősítése a játékos felfedezés és a cselekvéses tanulás lehetőségeinek megteremtése a kisgyermeknevelőink aktív részvételével és a megfelelő környezet kialakításával történik.

A bölcsődei nevelésünk-gondozásunk minden helyzetében a **kisgyermeknevelőink ismeretet nyújtanak, segítik a tájékozódást, a tapasztalatok és élmények feldolgozását.**

A kisgyermek igényeihez igazodó **közös tevékenység során szerepet kap az élmények, viselkedési és helyzetmegoldási minták nyújtása, az önálló próbálkozás és a kreativitás támogatása.** Az önálló választás és a döntési képesség kialakulását segíti a bátorító, ösztönző nevelői magatartás.

Gondozó-nevelő munkánk során **kiemelt figyelmet szentelünk a megismerési folyamatok fejlődésének, az érdeklődés kialakulásának és fenntartásának segítésére, a kommunikációs készség fejlesztésére.** Ennek érdekében a gyermek életkorának, érdeklődésének megfelelő tevékenységeket biztosítunk.

A gyermek gondolkodása gyakorlati cselekvésből alakul ki, ezért fontosnak tartjuk:

- az önálló aktivitás, a kreativitás támogatását,
- a sokszor ismétlődő cselekvések lehetőségének megteremtését;
- a megismertetését a különböző anyagokkal,
- a környezet jelenségeire irányuló figyelem, érdeklődés felkeltését, ébrentartását.

10.4. A bölcsődei nevelés főbb helyzetei

Alapvető szempont, hogy a bölcsődei élet a kisgyermek számára élményt nyújtó, részvételre motiváló, tanulási tapasztalatokat biztosító legyen. Valamennyi tevékenység, élethelyzet alakításának módszertani alapja az egyéni bánásmód érvényesítése, a gyermek pozitív önállósági törekvéseinek, önértékelésének erősítése.

10.4.1. Tanulás

A teljesítményelváráshoz kötött, erőltetett ismeretgyarapításnak a bölcsődénkben nincs helye. A bölcsődei nevelésünk területén a tanulás fogalmát a lehető legtágabban értelmezzük. Tanulás, minden olyan tapasztalat-, illetve információszerzési folyamat, amely tartós változást idéz elő a viselkedésben, illetve a gondolkodásban, valamint elősegíti, hogy a gyermek megismerje önmagát és környezetét. **A tanulás a gyermek korából és fejlettségéből adódó tevékenységekbe ágyazottan történik. A tanulás legfontosabb irányítója a személyes kíváncsiság, az érdeklődés.**

A kisgyermekkor tanulás szinterei a természetes élethelyzetek: a gondozás és a játék, a felnőttel és a társakkal való együttes tevékenység és a kommunikáció. **A tanulás formái az utánzás, a spontán játékos tapasztalatszerzés, a kisgyermeknevelő-gyermek interakcióból származó ismeretszerzés és szokáskialakítás.**

A kisgyermeknevelőnek a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében szem előtt kell tartania, hogy náluk más jellegű és hosszabb időt vesz igénybe a tanulási folyamat.

Minden gyermek egy önálló egyéniség így a tanulási folyamatok is minden kisgyermeknél egyéni ütemben zajlanak. A kisgyermeknevelőnek, ezeket a folyamatokat a gyermek egyéni, saját ütemében kell segítenie.

A beszéd a kisgyermekkorban tanulás nagyon fontos eleme. A kommunikatív képességek fejlődésének feltételei a biztonságos és támogató környezetben zajló felnőtt-gyermek és gyermek-gyermek interakciók. Beszédfejlődést segíthetjük a csoportjainkban megtalálható mozgás és egyensúlyfejlesztő eszközökkel, - pl. bilibó, stb - is. Figyelembe kell venni azoknak a gyermekeknek a nyelvi szükségleteit, akiknek nem a magyar az anyanyelvük.

10.4.2. Gondozás

A gondozás bensőséges interakciós helyzet a kisgyermeknevelő és gyermek között, amelynek elsődleges célja a gyermek fizikai, testi szükségleteinek maradéktalan kielégítése.

A személyes és a szociális kompetenciák kialakulásának egyik feltétele, hogy **a gyermek csecsemőkortól kezdve aktívan vehessen részt a gondozási helyzetekben, lehetősége legyen úgy próbálkozni, hogy közben érzi a kisgyermeknevelő figyelmét, biztatását, támogató segítségét.** A felnőtt mindig pozitív modellt, mintát nyújtson a gyermek számára. A kisgyermeknevelő minden tevékenységében legyen őszinte, emberi, gondozási, nevelési helyzetekben példamutató.

A gyermek sikeres próbálkozásait a felnőtt megerősítéssel, dicsérettel jutalmazza, ami növeli az együttműködési kedvet. A gondozási helyzetekben sem érvényesülhet teljesítmény kényszer. Nincs kötelező elvárás a kisgyermekkel szemben.

Minden esetben **elegendő időt kell biztosítani az egyes mozzanatok elsajátítására, gyakorlására.** A felnőttel való kommunikáció érzelmi töltése, a kisgyermeknevelőnek a gyermekről adott jelzései kihatnak az önelfogadásra, a személyiség egészséges alakulására. A gyermek a felnőtt, és környezete visszajelzéseiből kezdi el kialakítani a magáról alkotott képet. **A gondozás minősége jelentős mértékben befolyásolja a szokások kialakulását és az önállósodás folyamatát.**

Cél:

- a primer szükségleteket kielégíteni;
- a kulturhigiénés szokásokat kialakítani;
- az önállósodási törekvéseket támogatni.

A gondozás szervezése:

A gondozást az ölelkezési időben a saját kisgyermeknevelő, azon túl a társ- kisgyermeknevelő végzi. Távollét esetén a helyettesítést a gyermek számára ismerős kisgyermeknevelő látja el. A napirendet úgy alakítjuk, hogy elkerülhető legyen a párhuzamos gondozás. A fürdőszobában lehetőség szerint egy csoportból egy kisgyermeknevelő és legfeljebb két kisgyermek tartózkodik. A gondozásokat úgy szervezzük, hogy elegendő idő jusson a gyermek nyugodt, zavartalan ellátásához, a gyermek aktív együttműködéséhez, a helyes szokások gyakorlásához.

Gondozási műveletek:

- a. étkezés;
- b. testápolás pelenkaváltás,
- c. szobatisztaságra nevelés;
- d. öltözködés;
- e. pihenés, alvás biztosítása.

Lényeges az elegendő idő biztosítása, mivel az egyes mozzanatok megtanulása hosszú gyakorlást igényel.

a. Étkezés**Cél:**

- segítse elő a korszerű konyhatechnológiai eljárásokkal előállított táplálék a gyermekek testi fejlődését, fiziológiás szükségletének kielégítését;
- támogassa az önállóságot;
- alakuljanak ki a kulturhigiénés szokások;
- segítse elő az önálló étkezés kialakulását.

A kisgyermeknevelő feladata:

- az étkezések során kellemes, nyugodt légkör megteremtése;
- a gondozási sorrend kialakítása, melynek alapja a beszoktatási sorrend;
- az önálló étkezés elősegítése, önállósági törekvések támogatásával;
- a tárgyi feltételek biztosítása;
- az elegendő idő biztosítása az étkezéshez.

b. Testápolás, pelenkaváltás**Cél:**

- érezze jól magát a gyermek a gondozási művelet során;
- jelentsen örömet az együttlét;
- alakuljanak ki a kulturhigiénés szokások;
- segítse elő a gyermeki aktivitást, önállósodást;
- alakítsa ki a testsémát;
- szobatisztaságra nevelés.

A kisgyermeknevelő feladata:

- a tárgyi és a személyi feltételek biztosítása;
- a derűs, a nyugodt légkör megteremtése;
- a gondozási műveletek elvégzéséhez elegendő idő biztosítása a jó napirend kialakításával.

c. Szobatisztaságra nevelés**Cél:**

- segítse elő a szobatisztává válást, a gyermek egyéni érettségét figyelembevételével.

A kisgyermeknevelő feladata:

- lehetőség felkínálása - a gyermek egyéni fejlettségének figyelembevételével - szükségleteinek elvégzésére a fürdőszoba használata során;
- támogató együttműködés a gyermekkel;
- bátorítás, megerősítés;
- elegendő idő biztosítása - kivárás.

d. Öltözködés**Cél:**

- legyenek a gyermekek az időjárásnak megfelelően öltöztetve;
- támogassa az önállósodási törekvéseket.

A kisgyermeknevelő feladata:

- a tárgyi személyi feltételek biztosítása;
- a bátorító támogató együttműködés a gyermekekkel;
- az elegendő idő biztosítása – kivárás.

e. **Pihenés, alvás biztosítása**

Cél:

- biztosítson lehetőséget, időt az egyéni igények szerinti alvásra, pihenésre.

A kisgyermeknevelő feladata:

- az alváshoz, a pihenéshez optimális hely biztosítása - átszellőztetett szoba, állandó alvó hely, csend, nyugalom, kényelmes ruházat;
- az egyéni bánásmóddal, testközelséggel, simogatással, mesével segítse az elalvást;
- az ébredés után csendes képeskönyv nézegetésre adjon lehetőséget, ügyelve arra, hogy a korán ébredők a még alvókat ne zavarják.

10.4.3. Játék

A játék a gyermekkor legfontosabb, természetes tevékenysége, ami segít a világ megismerésében és befogadásában, elősegíti a testi, értelmi, érzelmi és szociális fejlődést.

A kisgyermeknevelőink a játék feltételeinek (megfelelő hangulat, hely, idő, eszközök) biztosításával és nevelői magatartásukkal támogatják az elmélyült, nyugodt játéktevékenységet, a kreativitást. A kisgyermeknevelőink a gyermek igényeitől és a helyzettől függően kezdeményez, esetenként mintát nyújt, szerepet vállal a játékban, annak tartalmát ötleteivel, javaslataival színesíti.

A játék ad elsősorban lehetőséget a társas kapcsolatok alakulására is. A kisgyermeknevelővel, a többi gyermekkel való együttlét örömforrás a gyermek számára, a társak viselkedése mintát nyújt, segítve a szociális képességek fejlődését. A bölcsődés korú gyermekek játékára az egymás mellett játszás a jellemző majd a bölcsődés kor végére megjelenik az együtt játszás öröme is.

A csoportszobák kialakításánál figyelembe vesszük, hogy minél több lehetőség legyen a játékra, megfelelő játéksarok, szép, otthonos hangulatos kialakítására.

Időjárástól függően naponta játszanak az udvaron.

Cél:

- megteremteni a szabad játéktevékenységhez a tárgyi és személyi feltételeket;
- a lehető legtöbb időt biztosítani a gyermeknek a játék tevékenységhez a jól kialakított napirenddel.

A kisgyermeknevelő feladata:

- tárgyi feltételek biztosítása: a játék fajtánként elegendő mennyiségének, pedagógiaiilag értékes, jó minőségű eszközök tárházának biztosítása;
- csoportszoba kialakítása során játéksarkok kialakítása;
- elegendő idő biztosítása;
- támogató bátorító odafordulás;
- személyiség harmonikus fejlesztése.

10.4.4. Mozgás

A csecsemő- és kisgyermekkor az alapvető mozgásformák kialakulásának és fejlődésének **időszaka**. A kisgyermek mozgásigénye rendkívül nagy, **számukra örömforrás a mozgás**. Mozgásuk fejlődésével egyre jobban kitárul számukra a világ, a megismerési folyamatok felgyorsulnak. Ezért a csoportszobában és az udvaron is **biztosítjuk a minél nagyobb mozgásteret, a mozgásfejlesztő játékokat**. A játékeszközökkel szemben elvárás, hogy felkeltsék az érdeklődést, fenntartsák a mozgásaktivitást és használatuk biztonságos legyen.

Biztosítjuk a környezet balesetmentességét és a veszélyforrások kiküszöbölését. Csecsemőknek olyan játszó helyet biztosítunk, amely védett, de elegendő hely áll rendelkezésre, például: hempergő, elkerített szobasarkok.

A nagymozgásos játékokra a szabadban, az udvaron és a teraszon több lehetőség nyílik, mint a csoportszobában, ez azonban nem jelenti azt, hogy a csoportszobában nem biztosítjuk a nagymozgás lehetőségét. Minél változatosabb mozgásra van lehetőségük a kisgyermeknek, annál nagyobb örömet lelnek a játékban.

A mozgásfejlesztő eszközök használata során a gyermekek szabadon próbálhatják, végezhetik az egyes mozgásformákat, **fejlődik mozgáskoordinációjuk, harmonikussá válik a mozgásuk**. Az önállósági törekvések támogatása során a gondozási műveletekben való aktív részvétel lehetőséget ad a praktikus mozgások gyakorlására, finomítására.

A nagymozgások fejlődésével egy ütemben zajlik a finom motorikus mozgások beindulása is. Ezek fejlesztése legalább annyira fontos, mint a nagymozgásoké.

Feladatunk a gyermekek vele született mozgásigényének kielégítése, a mozgásfejlődés elősegítése.

Reményeink szerint a gyermekkorban megszerettetett mozgás öröme egy életen át, elkíséri az embert.

Cél:

- elősegíteni a gyermek mozgás fejlődését az inger-gazdag környezet kialakításával, bensőséges interperszonális kapcsolat létrejöttével;
- biztosítani elegendő időt, megfelelő helyet és mozgásfejlesztő játékokat az ideális fejlődéshez;
- kihasználni a játszóudvar adta lehetőségeket az optimális fejlődéshez.

A kisgyermeknevelő feladata:

- balesetmentes környezet biztosítása, veszélyforrások kiküszöbölése;
- nagymozgások és csendes játékok arányos váltakozásának támogatása a feltételek biztosításával a nap folyamán;
- gondozási műveletek során a praktikus mozgások gyakorolásához, finomításához elegendő idő biztosítása;
- megfelelő tárgyi eszközök biztosítása.

10.4.5. Mondóka, ének

A bölcsődei ellátásunk sokrétű zenei élmény átélésére, tapasztalatszerzésre ad lehetőséget a környezet hangjainak megfigyelése, a kisgyermeknevelőink ének- és beszédhangja, spontán dúdolgatása, ritmusos szövegmondása, a dallam és ritmushangszerek hallgatása, megszólaltatása, a közös éneklés.

A kisgyermek életkori sajátosságaihoz, egyéni fejlettségéhez, érzelmi, hangulati állapotához igazodó, **játékos mondókák, gyermekdalok, népdalok és értékes zeneművek felkeltik a kisgyermek érdeklődését.** Mindazonáltal, formálják esztétikai érzékenységét, zenei ízlését, **segítik a hagyományok megismerését és továbbélését.** A személyes kapcsolatban, játékhelyzetekben átélt mondókázás, éneklés, zenehallgatás pozitív érzelmeket kelt, örömelményt, érzelmi biztonságot ad a kisgyermeknek. **Az ismétlődések, a játékos mozdulatok megerősítik a zenei élményt, a zenei emlékezetet.** Érzelmi alapon segítik az anyanyelv, a zenei anyanyelv elsajátítását, a személyiség fejlődését, hozzájárulnak a kisgyermek lelki egészségéhez, valamint a csoportban a derűs, barátságos légkör megteremtéséhez. Bölcsődénkben a gyermekek ismerkedhetnek életkoruknak megfelelő hangszerekkel - dob, cintányér, háromszög stb. A bölcsődei ellátást nyújtó intézményben végzett zenei nevelés eredményes megvalósítása lehetőséget nyújt a kisgyermek további zenei fejlődésére.

Cél:

- felkelteni az ének és a zenei hangok iránti érdeklődését;
- segíteni az énekléshez tartozó játékmozdulatokkal a gyermeket koordinált mozgását, fejlessze ritmusérzékét;
- példát adni az énekléssel az énekléshez és utánzásához, a spontándúdoláshoz;
- elősegíteni a beszédfejlődését, szókincs gyarapítását.

A kisgyermeknevelő feladata:

- nyugodt légkör megteremtése;
- személyes kapcsolat kialakítása az interakció során;
- spontán adta lehetőségek kihasználása a kitűzött célok elérése érdekében;
- együtt éneklés örömeinek nyújtása.

10.4.6. Vers, mese

A vers, mese nagy hatással van a kisgyermek érzelmi és értelmi fejlődésére (ezen belül a beszéd, a gondolkodás, az emlékezet és a képzelet fejlődésére), **valamint a szociális fejlődésre**. A versnek elsősorban a ritmusa, a mesének pedig a tartalma hat az érzelmeken keresztül a személyiségre. A verselés, mesélés, képeskönyv-nézegetés bensőséges kommunikációs helyzet, így egyszerre feltétele és eredménye a kisgyermek alapvető érzelmi biztonságának. A gyermek olyan tapasztalatokra, ismeretekre tesz szert, amelyeknek megszerzésére más helyzetekben nincs lehetősége. **A közös mesélés élménye segíti az aktív szókincs kialakulását és a világról való ismeretek megszerzését.** Nagyon szeretik azokat a meséket, amelyek az általuk ismert dolgokról, eseményekről szólnak. Mesélés alkalmával újra élhetik a velük megtörtént élményeket, eseményeket.

A bölcsődénkben a népi és az irodalmi műveknek egyaránt helye van. A bölcsődés korú gyermekek számára a gyakori ismétlés a rövid néhány soros versek és mondókák nyújtanak sikerélményt. A helyzetek alakítását a gyermekek pillanatnyi érzelmi állapota és ebből fakadó igényei befolyásolják elsősorban.

Cél:

- elősegíteni a beszéd fejlődését, szókincs gyarapítását;
- fejleszteni az empátia, az emberismeret és a személyiség harmonikus fejlesztését,
- elősegíteni az önálló véleményalkotást;
- megteremtteni a bensőséges kommunikációs helyzetet és érzelmi biztonságot;
- alkalmazni rendszeresen a bábjátékot a csoportban.

A kisgyermeknevelő feladata:

- a könyvnézegetéshez, a meséléshez nyugodt, meghitt hely biztosítása (mesekuckó);
- a báb által a beszélgetés, bátorítás, vigasztalás, mondókázás, éneklés, mesélés segítése; amelyek felhasználása elősegíti a gyermekek biztonságérzetének megteremtését, szorongásának oldását.

10.4.7. Alkotó tevékenység

Az öröm forrása maga a tevékenység - az érzelmek feldolgozása és kifejezése, az önkifejezés - nem annak eredménye. **A kisgyermeknevelőink feladata a tárgyi feltételek és elegendő idő biztosítása, az egyes technikák, eszközhasználat megmutatása,** a kisgyermek pillanatnyi igényének megfelelő technikai segítségnyújtással az alkotókedv ébrentartása.

A kisgyermek alkotásának elismerésével és megbecsülésével a kisgyermeknevelőink segítik az alkotó tevékenységek iránti érdeklődés fenntartását és az alkotásból fakadó öröm személyiségfejlődésre gyakorolt pozitív hatásainak érvényesülését.

A leggyakoribb alkotó tevékenységi formák a bölcsődénkben: gyöngyfüzés, nyomhagyó eszközök használata, firkálás, gyurmázás, ragasztás, gyúrás, tépés, ujjfestés vagy vastag ecsettel festés.

Nagyon szeretik a gyermekek a közös rajzolás élményét is, amikor kiterített akár 2-3 méteres papírra mindenki rajzolhat. Ezeket a kisgyermeknevelők külön tervezik, és készítik elő. A kisgyermeknevelő gyűjti a gyermek alkotásait, melyet évvégén át ad a szülőnek.

Cél:

- fejleszteni a manuális tevékenység során a szem-kéz koordinációját;
- elősegíteni a kéz izmainak, a finommotorikának kialakulását;
- megismertetni a gyermeket különböző anyagokkal tapasztalás útján;
- fejleszteni esztétikai érzékét, megalapozva a szép iránti fogékonyságát.

A kisgyermeknevelő feladata:

- nyugodt szeretetteljes légkör megteremtése;
- tárgyi feltételek biztosítása;
- elegendő idő biztosítása;
- esztétikus környezet kialakítása.

10.4.8. Egyéb tevékenységek

Ezek a tevékenységek valamilyen élethelyzet közös előkészítéséhez és megoldásához, a környezet aktív megismeréséhez, az egymásról és a környezetről való gondoskodáshoz kapcsolódnak (pl. babafürdetés, viráglocsolás, közös virágültetés, őszi falevelek gereblyézése, karácsonyi mézeskalács szaggatás, gyümölcssaláta készítése stb.). Az öröm forrásai az „én csinálom” élményének, az együttességnek, a közös munkálkodásnak és a tevékenység fontosságának, hasznosságának átélése. A kisgyermek bármikor bekapcsolódhat, és bármikor kiléphet, az önkéntesség nagyon fontos, a tevékenység nem lehet feladat. Ezek a helyzetek lehetőséget nyújtanak az együttműködésre, a feladatok megosztására, ok-okozati összefüggések felfedezésére, megértésére.

A megismerési vágy működik a gyermekben. A rácsodálkozás, a közlési vágy, az érzelmi fogékonyság a természet szépségeire, a kipróbálási vágy, a cselekvőkészség mind kedveznek a tevékenységeken keresztül történő tapasztalatszerzésnek, és őt körülvevő szűkebb tágabb környezet tapasztalat útján történő megismerésnek.

Cél:

- felkelteni a gyermekek kíváncsiságát, érdeklődését a környezet tárgyai, élőlényei iránt;
- lehetőséget adni az érzékszervekkel való tapasztalásokra;
- megismertetni, tapasztalatokat közvetíteni a környezettudatos magatartás megalapozása érdekében a természeti (állatok, növények, termések, időjárás, évszakok jellemzői, stb.) és a társadalmi (családi szerepek, foglalkozási szerepek, hagyományok, ünnepek, stb.) környezet, a játéktevékenységen, és az egyéb tevékenységeken keresztül.

A kisgyermeknevelő feladata:

- a lehetőségek felkínálása a közös tevékenységek során;
- az önálló véleményalkotás bátorítása;
- a megismerési folyamatok segítése;
- az önálló felfedezés segítése;
- az élményszerzést és annak feldolgozás segítése;
- az ismeretnyújtás;
- a példaadás.

10.4.9. Hagyományok, ünnepek

A sajátos arculat alakításában fontos szerepe van a hagyományoknak. Az ünnepeket és a hagyományok ápolását nem lehet kihagyni a bölcsőde életéből sem. Játékos formában viselkedési formák, magatartási módok átadására van lehetőség. A gyermekek számára megkülönböztethetővé válnak a hétköznapiak és a jeles napok. A szokások, hagyományok megtartása a kulturális örökség ápolását jelenti, amelyre a korai életszakasztól kell szocializálnunk a gyermekeket.

A bölcsődei nevelés felelőssége azért is hangsúlyos, mert napjainkban e hagyományokból egyre kevesebbet éltek a család.

Csak élet közeli ünnepek és hagyományok ápolása lehet a cél ebben a korosztályban. Fontos, hogy ezeknek a hagyományoknak talaja legyen a közösségben, mert a múlt örökségéhez csak így közelíthetünk. Az ünnepek nem műsorok szervezését jelentik, hanem rákészülést, közös ünneplést. Minden ünnepi készülődés, a felfokozott várakozás, erősíti az ünnep élményét, segíti az ünnepi hangulat megteremtését. A bölcsődés korú gyermek számára minden ünnep egyedi, egyszeri.

Hagyományos ünnepeink:

- **Születésnap, névnap:** Csoporton belül, egyénileg ünnepeljük, az ünnepelt gyermek születésnapja körüli napon. Az életkornak megfelelő számú gyertya gyújtása jelképes tortán történik.
- **Gyermeknap:** A családdal közös rendezvény. Bölcsődénkben hagyományosan szombat délelőtt ünnepeljük. Színes programokat biztosítunk a hozzánk látogató családoknak, testvéreknek. Ugráló vár, arcfestés, lufi hajtogatás, kreatív foglalkozások várják a hozzánk látogatókat.
- **Mikulás:** csoportonként érkezik a beöltözött Mikulás. A gyermekek csomagot kapnak, amit haza visznek a mikulás finom szaloncukrot osztogat.
- **Karácsony:** a gyerekek kedvük szerint tevékenykednek, különböző karácsonyi kiegészítőket készítenek, melyet hazavihetnek és megnézzük a óvodások Nagykarácsonyi ünnepségét.
- **Farsang:** A farsangot csoportonként ünnepeljük. Ilyenkor, akinek kedve van, jelmezbe öltözik a gyermekek és a kisgyermeknevelőink közül. A délelőtt a vidám játékok és táncolás jegyében telik.

- Húsvét: Bölcsődénkbe a húsvéti tojásokat a kertben rejti el a nyuszi, amit a gyermekek nagy örömmel keresnek. A „bölcsőde nyuszija” finom friss sárgarépát, zöldségeket osztogat a gyerekeknek.

10.5. Kiemelt szakmai célok, feladatok

10.5.1. Anyanyelvi nevelés

Nagyobb hangsúlyt kívánunk fektetni bölcsődénkben az anyanyelvi nevelésre. Az anyanyelvi nevelés áthatja a bölcsődei nevelés – gondozás, a gyermekekkel való tevékenységek sorát.

A vers, mese, ének nagyhatással van a kisgyermek érzelmi, értelmi (beszéd, gondolkodás, emlékezet, képzelet) és szociális fejlődésére. A versikék, mondókák különféle típusai - altatók, jártatók, lovagoltatók, csiklandozók, arcsimogatók, kiszámolók - a gyermek első találkozásai a nyelvi élménnyel. **A ritmusosan hangoztatott sorok a beszédhangokkal, szavakkal való játék a rímek összecsengése, a versbeszéd dallama a hangerő és hangszínváltások és a szöveghez kapcsolt mozgás együttese a gyermeki beszédkedv, a beszédre serkentés egyik leghatékonyabb eszköze.** A nyelvvel való játék örömforrás. A gyermek érzelmi intelligenciájának fejlesztésében a mondókák versek mesék és a játék a legfontosabbak. Ezek a gyermek nyelve, az érzelmi biztonságot adó derű forrásai. A testi érintés, közös nevetés erős érzelmi töltetet a verbális játék megalapozza gyermekirodalom szeretetét.

A mindennapos mondókázás, a különféle helyzetekre alkalmazott vers válasz, varázslat a kisgyermek számára. Tudunk beszélgetni étkezésről, alvásról, fürdésről, a testünkről, állatokról, növényekről, időjárásról is versnyelve. **Olyan eszköz van a kezünkben, amely egyszerre vált ki érzelmi, esztétikai hatást és fejleszti a gyermek gondolkodását, beszéd produkcióját és beszéd percepcióját.** Fontosnak tartjuk, hogy valamennyien megfelelő irodalmi anyaggal rendelkezünk (vers, mese, mondóka), melyből a gyermekek igénye, fejlettsége szerint válogathatunk, adott szituációkhoz (rajzolás, gyurma, főzőcske, stb.) kapcsolódni tudunk.

Cél:

- bővíteni a szókincsük, fejlődjön anyanyelvi kultúrájuk;
- az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelni;
- biztosítani a kommunikáció különböző formáinak differenciált fejlődését;
- kialakítani a kapcsolatfelvétel megfelelő formáját, életkori sajátosságnak megfelelő verbális és nonverbális eszköztárát.

A kisgyermeknevelő feladata:

- a beszédaktivitás fokozása spontán beszédhelyzetek teremtésével;
- a biztonságos, elfogadó, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör megteremtése;
- a beszélő környezet megteremtése helyes minta közvetítéssel;
- a kommunikációs (verbális nem verbális) jelzések felismerésének, használatának gyakorlása egyéni bánásmód, differenciált fejlesztés alkalmazásával;
- a szókincs gyarapítása
- a változatos tevékenységek szervezése, biztosítása;
- a gyermek kíváncsiságára, érdeklődésére építés, az egyéni érdeklődési kör figyelembevételével.

10.5.2. Környezettudatos nevelés

A megismerési vágy működik a gyermekben. A rácsodálkozás, a közlési vágy, az érzelmi fogékonyság a természet szépségeire, a kipróbálási vágy, a cselekvőkészség mind kedveznek a tevékenységeken keresztül történő tapasztalatszerzésnek, és őt körülvevő szűkebb tágabb környezetét tapasztalat útján ismeri meg.

A gyermek mozgásával, cselekvésével szinte letapogatja a világot. Így korrigálja érzékletes benyomásait s eljut oda, hogy a dolgokat valóságos nagyságuknak, alakjuknak, színüknek, megfelelően lássa a véletlenszerű körülményektől helyzetektől függetlenül.

Személyiség felfedezése közben olyan normákat, értékeket, nézeteket, attitűdöket sajátítja el a gyermek a szocializáció során, amelyek az adott kultúrában, környezetben használatosak. A szocializáció mindig kölcsönhatás, ahol a környezet hat az egyénre és az egyén is mindig visszahat a környezetre.

Csak az egészen pici korban elkezdett környezeti nevelés segíti a gyermeket abban, hogy a természet kincseire nyitottá váljon, érdeklődve forduljon az élővilág felé, meg tanulja a növényeket is élőlényként kezelni, és felelősséget tudjon vállalni egy másik életért, állatért, továbbá a társadalmi környezetről életkoruknak megfelelő, biztonságos eligazodást és tájékozódást, tapasztalatokat szerezzenek.

Ebben a korban a legfontosabb a közvetlen tapasztalatszerzés. Ennek érdekében sétákat, kirándulásokat tervezünk.

Cél:

- lehetővé tenni a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését;
- biztosítani alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.
- legyen tisztában a bölcsőde minden dolgozója a fenntarthatóság tartalmi jellemzőivel, pozitív mintát nyújtva a környezettudatos magatartásra, az ökológiai szemléletformálásra, az egészséges életmód szokásainak megalapozására.

A kisgyermeknevelő feladata:

- a módszereit, az eszközeit a gyermek életkori sajátosságainak megfelelően válassza;
- a természetből adódó ismeretszerzés lehetőségeinek jobb kihasználása;
- a szülők szemléletmódjának alakítása, környezettudatos életvitelének gyermekein keresztül történő formálása; bevonása a bölcsődében a gyermekkel együtt megvalósuló tevékenységekbe, kezdeményezésekbe (papírgyűjtés, szelektív hulladékgyűjtés);
- a helyi környezeti értékek megismerése, megóvása.

10.6. A fejlődés jellemzői a bölcsődéskor végére

A gyermekek többsége az érés, fejlődés, a családi nevelés és a bölcsődei nevelés eredményeként, a bölcsődés kor végére eléri az óvodai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. Az intézmények a család, bölcsőde és óvoda együttműködése fontos a gyermek zavartalan fejlődése és az óvodai adaptáció érdekében.

A fejlődés jellemzői a bölcsődéskor végére:

- több területen önálló, élvezi önállóságát, a gyakorlást, kisebb segítséget igényel;
- fő tevékenysége a játék, aktív, tevékeny, szereti, amit csinál;
- nyitott, érdeklődő, kíváncsi;
- örömmel vesz részt új tevékenységekben;
- jól tájékozódik környezetében, ismeri a napi eseményeket, a csoportban kialakított szokásokat, szabályokat, az ezekhez való alkalmazkodás nem jelent nehézséget számára;
- szereti és igényli a mozgást;

- képes kötődni, érzi, hogy szeretik, a közösséghez tartozik, családjának, társainak örül, a felnőtt-gyermek kapcsolaton túl, a gyermek-gyermek kapcsolatokban is biztonságban, jól érzi magát, szívesen játszik társaival;
- próbálja kifejezni magát és egyszerű utasításokat képes végrehajtani;
- elsősorban beszéd útján tart kapcsolatot felnőttel, gyermekkel;
- együttműködik a felnőttekkel, szívesen segít,
- szobatiszta.

10.7. A bölcsődei nevelés megvalósításának sajátos feltételei

10.7.1. „Saját kisgyermeknevelő”-rendszer

A kisgyermeknevelőink a bölcsődei nevelésünk szakemberei, akik személyiségükkel, nevelői attitűdjükkel mintát jelentenek a családok és a gyermekek számára egyaránt.

A „saját kisgyermeknevelő” - rendszer a biztonság és a stabilitás megteremtésének szabályán alapul, személyi állandóság elvén nyugszik. A csoport gyermekeinek egy része tartozik közvetlenül egy kisgyermeknevelőhöz. A „saját kisgyermeknevelő” szoktatja be a gyermeket a bölcsődébe és a bölcsődébe járás egész időtartama alatt ő a kisgyermek nevelője (felmenőrendszer). Az úgynevezett ölelkezési időben - mely az az időszak, amikor mindkét kisgyermeknevelő a csoportban van - idejét elsősorban a „saját” gyermekei gondozására, nevelésére fordítja. Ő kíséri figyelemmel a kisgyermek fejlődését, tartja számon az egyes fejlődési állomásokat, vezeti az ehhez kapcsolódó szakmai dokumentációt és felelősséggel tartozik a rábízott gyermekekért. A „saját kisgyermeknevelő” - rendszerben több figyelem jut minden gyermekre, számon lehet tartani a gyermekek egyéni igényeit, problémáit, szokásait, elsősorban a „saját kisgyermeknevelő” segíti át őket a bölcsődei élet során adódó nehézségeken.

10.7.2. Gyermekcsoportok szervezése

A bölcsődénkben a gyermekcsoportok létszáma jogszabály által meghatározott. Bölcsődénkben a csoportok kialakításánál törekszünk a homogén csoportok kialakítására az egyik csoportba 2 éves kor alatti gyerekeket a második csoportba, a 2. életévüket betöltött gyerekeket helyezünk el. A csoportok létszáma 14 fő, 2 éves kor alatti gyermekek csoportjába 12 fő. Az előírtnál magasabb csoportlétszám nem fogadható el, mivel nagyobb a zaj a csoportokban, valószínűsíthetően több a konfliktus, megterhelőbb az alkalmazkodás a gyermekek számára, kevesebb a lehetőség az egyéni bánásmód alkalmazására.

A minőségi bölcsődei nevelést az életkornak és a sajátos igényeknek megfelelő felnőtt-kisgyermek arány garantálja.

Életkor szerint homogén és vegyes csoportok egyaránt előfordulnak. A szakmai elveknek megfelelőbb az életkor szerinti homogén csoport, mert a gyermekek közötti nagy egyéni különbségek kezelése homogén csoportban sem könnyű feladat és a vegyes korcsoport előnyei a bölcsődés korban kevésbé érvényesülnek, mint a későbbi életszakaszokban.

A bölcsődei nevelés alapelveinek megfelelően **a kisgyermek a bölcsődébe járás teljes időtartama alatt ugyanabba a gyermekcsoportba jár.**

10.7.3. Tárgyi feltételek

A kisgyermeket körülvevő tárgyi környezetet - a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató épületét, játszóudvarát és egyéb helyiségeit -, a jogszabályi és szakmai előírások, a csoportokba járó kisgyermekek létszáma, életkora, igényei alapján **úgy alakítjuk ki, hogy az biztonságos legyen és a bölcsődei nevelésünk megvalósítását szolgálja.**

10.7.4. Napirend

A jól szervezett, folyamatos, ugyanakkor rugalmas napirend a kisgyermekek igényeinek, szükségleteinek kielégítését, a nyugodt, kiszámítható, folyamatos gondozás feltételeit, annak megvalósítását biztosítja, megteremtve a biztonságérzetet, a kiszámíthatóságot, az aktivitás és az önállósodás lehetőségét. A napirenden belül az egyes kisgyermek igényeit úgy biztosítjuk, hogy közben a csoport életében is áttekinthető rendszer legyen, a gyermekek tájékozódhassanak a várható eseményekről, kiiktatódjon a felesleges várakozási idő. Ez egyben a csoport belső nyugalma is biztosítja.

A napirend függ a gyermekcsoport életkori összetételétől, fejlettségétől, szükségleteitől, de befolyásolják azt az évszakok, az időjárás, a csoportlétszám és egyéb tényezők is. A napirend kialakításának további feltételei a személyi állandóság („saját kisgyermeknevelő”-rendszer), a tárgyi feltételek, a jó munkaszervezés, a bölcsődei dajkával való összehangolt munka, a kisgyermekek otthoni életének, életritmusának lehetőség szerinti figyelembevétele. A napirendről a szülőket tájékoztatjuk.

Napi rend:

6 ⁴⁵ - 8 ⁰⁰	Gyermekek folyamatos átvétele, a kisgyermeknevelők a szülőktől tájékozik a gyermek aktuális állapotáról. Szabad játéktevékenység biztosítása. Szükség szerint fürdőszobai tevékenység.
8 ⁰⁰ - 8 ³⁰	Reggeli
8 ³⁰ - 11 ⁰⁰	Szabad játéktevékenység biztosítása a csoportszobában, és az udvaron egyaránt. A kisgyermeknevelő a szabad játék mellett kínálja a fejlesztő hatású tevékenységeket, melyek a gyermekek számára önkéntes, egyéni érdeklődésétől függ a részvétel. Közben tízórai folyadék vagy gyümölcs biztosított a gyermekeknek.
11 ⁰⁰ - 11 ³⁰	Készülődés az ebédhez. A kisgyermeknevelő a gyermekek egyéni gondozását végzi, ellátja a csoporton belül a saját gyermekeit, az önállósodási törekvéseket segítve.
11 ³⁰ - 12 ⁰⁰	Ebéd
12 ⁰⁰ - 14 ³⁰	Szükség szerint fürdőszobai tevékenység, alvás
14 ³⁰ - 15 ⁰⁰	Folyamatos ébredés, Fürdőszobai tevékenység
15 ⁰⁰ - 15 ³⁰	Uzsonna
15 ³⁰ - 17 ⁰⁰	Szabad játéktevékenység a csoportban. Folyamatos hazaadás. A kisgyermeknevelő tájékoztatja a szülőket a gyermekükkel kapcsolatos tudnivalókról.

10.7.5. Heti rend

A gyermekekkel való együttjátszás során heti rendszerességgel énekelünk, mondókázunk, verselünk, mesélünk, bábozunk, alkotótevékenységeket ajánlunk fel, és játékos, mondókás tornát kezdeményezünk.

A kisgyermeknevelőink feladata, hogy közös felelősséggel megtervezzék a tevékenységeket. Bölcsődénkben mindennapos az elalvás előtti mese.

10.8. Családok támogatásának módszerei és lehetőségei

A családok támogatása a családban hatékonyan működő erőforrások felkutatására és ezen erőforrások eredményes működtetésére irányul, mely hozzájárul a család szocializációs funkciójának minél szélesebb körű kibontakozásához. Ezt a megközelítést szem előtt tartjuk a családi nevelés elsődlegességét, **a bölcsődei ellátás családi nevelésre való épülését.** **A kapcsolattartásnak, tájékoztatásnak több formája van,** mindegyik más-más szerepet tölt be, ezért célszerű párhuzamosan minél többet alkalmazni belőlük.

Fontos, hogy a családok bármikor fordulhatnak az intézményegység vezetőjéhez /szakmai vezetőjéhez/, kisgyermeknevelőinkhez és a bölcsőde orvosához is, ha kérdésük van, esetleg elbizonytalanodnak, vagy csak megerősítésre van szükségük.

10.8.1. Családlátogatás

A családlátogatásunk célja a családdal való kapcsolatfelvétel, a kisgyermek és a szülők otthoni környezetben való megismerése. Az első családlátogatásra a beszoktatás megkezdése előtt, a kisgyermek ébrenléti idejében kerül sor. Megfelelő előkészítés után történik, célja a családdal való kapcsolatfelvétel mellett a gyermek szokásainak, fejlettségi szintjének, játékának, beszédének megismerése. A gyermek számára fontos, hogy a kisgyermeknevelőt az érzelmi biztonságot adó szülők jelenlétében, saját otthonában látja először. A megfigyelés nagy segítséget jelent a kisgyermeknevelők a későbbi fokozatos, beszoktatás folyamán. A családlátogatás arra is lehetőséget nyújt, hogy a szülő bővebben informálódjon a bölcsődei életéről, jobban megismerje azokat a kisgyermeknevelőket, akikre gyermekét bízza.

A családlátogatás fontos színtere a bizalmi kapcsolat megalapozásának, ami feltétele a későbbi jó együttműködésnek.

A családlátogatás mindig előre egyeztetett időpontban történik, és soha nem lehet teher vagy zavaró a családoknak. Az itt szerzett információk fontosak a számunkra, segítik a gyerekek viselkedésének megértését.

10.8.2. Beszoktatás (adaptáció) - szülővel történő fokozatos beszoktatás

A szülővel történő fokozatos beszoktatás a családdal való együttműködést helyezi előtérbe. Bölcsődénkben fokozatos beszoktatást, adaptációt alkalmazunk, melyet a kisgyermeknevelőink a családlátogatás alkalmával ismertetnek a szülőkkel. Az anya, az apa vagy más családtag jelenléte biztonságot ad, segíti a kisgyermeknevelő és a gyermek között az érzelmi kötődés kialakulását, ezzel a gyengéd átmenetet, az új környezethez való alkalmazkodást. Továbbá jelentősen megkönnyíti a beilleszkedést a bölcsődei közösségbe, mérsékeli az adaptáció során mutatkozó stressz reakciók (pl. étkezési, alvási nehézségek, nyugtalanság, sírás, tiltakozás, a szülőhöz való fokozott ragaszkodás, a viselkedésben, szokásokban, az önállóság terén jelentkező esetleges változások stb.). súlyosságát, időbeni elhúzódását.

A szülővel történő fokozatos beszoktatás folyamata során a kisgyermeknevelő tovább építi a bizalmi kapcsolatot, a szülő információt nyújt a bölcsődei nevelés tartalmáról és a kisgyermekfejlődés sajátosságairól.

10.8.3. Napi kapcsolattartás

A napi kapcsolattartásunk célja a rövid, kölcsönös informálás a kisgyermek érzelmi állapotáról, hangulatáról, az őt érintő napi történésekről, változásokról. Az egyéni igények, kérések megfogalmazására is ezen alkalomkor kerül sor. Az interakciós helyzetet a pozitív hangvétel jellemzi, de a negatív eseményekről is tényszerű tájékoztatás történik, a szakmai etikai szabályoknak és az időkereteknek megfelelően.

10.8.4. Egyéni beszélgetés

Az egyéni beszélgetés a kisgyermek fejlődéséről szóló részletes, kölcsönös tájékozódást vagy a hosszabb megbeszélést igénylő kérdések, nevelési problémák közös átgondolását szolgáló találkozási forma. Kezdeményezheti a szülő, a kisgyermeknevelő, az intézményegység-vezető /szakmai vezető/. A szakmai kompetencián túlmenő kérdésben kérhető egyéb szakember közreműködése.

10.8.5. A szülőcsoportos beszélgetések

A szülőcsoportos beszélgetések a bölcsődei nevelési évenként három alkalommal szervezett tematikus beszélgetések a csoportba járó kisgyermekek szüleit foglalkoztató aktuális nevelési témákról. A szülőcsoportos beszélgetések lehetőséget adnak a közvetlenebb az adott csoportot érintő kérdések megvitatására, mivel a kisgyermeknevelők vezetik, épít a szülőkkel kialakított partneri viszonyra.

A problémák megosztása, egymás meghallgatása segíti a szülői kompetenciaérzés megtartását. Lehetőség van az egymástól hallott helyzetkezelési módok tovább gondolására, ezáltal a saját viselkedésrepertoár bővítésére. A kisgyermeknevelőktől kapott indirekt megerősítések befolyásolhatják a szülők nevelési szokásait.

10.8.6. Szülői értekezlet

Bölcsődén belül a szülői értekezlet a szülők általános és az adott gyermekcsoportra vonatkozó tájékoztatását, valamint a gyermekeket érintő, a szülőkkel közösen meghozandó döntések elősegítését szolgálja. Tájékoztatást adunk a családok részére a bölcsődei életéről, a szakmai programokról, a szülők jogairól és kötelezettségükről, a házirendről, a bölcsőde napirendjéről.

Tájékoztatást adunk a rászoruló családok térítési díjkedvezmény igénylésének lehetőségéről a szükséges nyomtatványok biztosításával. A bölcsődében folyó korszerű táplálkozásról az életkori szükségletek figyelembevételével, diétás étkeztetés lehetőségeiről és a sérült gyermekek elhelyezési módjáról adunk ismertetést.

Egy nevelési éven belül három alkalommal tartunk szülői értekezletet beszoktatások előtt, a beszoktatásokat követően és a nevelési év vége felé), de a bölcsődét, vagy az adott gyermekcsoportot érintő különleges helyzetekben rendkívüli szülői értekezlet összehívására is sor kerülhet.

10.8.7. Indirekt kapcsolattartási formák

Az indirekt tájékoztatási formák jól kiegészítik a direkt kapcsolattartási formákat. **Az írásbeli tájékoztatók, hirdetőtáblák, szórólap, közösségi oldalakon való megjelenések lehetőséget adnak az ismeretterjesztésre.**

10.8.8. Családi füzet

Az családi füzet egy sajátos kapcsolattartási forma a bölcsőde és a család között. A füzet nem pótolhatja a közvetlen kapcsolatot, a napi interakciós helyzeteket, de kiegészíti és megerősíti azokat. Hozzájárul a jó kapcsolathoz, a bizalom kialakulásához, a családi és a bölcsődei nevelés összehangolásához, a családi nevelés segítéséhez.

Használata folyamatosan történik. **Ebbe a szülő is bejegyez fontosabb kéréseket, valamint tájékoztatást ad** a gyermek távolléti idején történt eseményekről. A kisgyermeknevelőink **a beszoktatásról** készítene bejegyzést, valamint **a gyermek egy-egy, a fejlődése során elért változásról** (pl. szobatisztaság, beszéd, mozgás, játékfejlődésről), valamint a törzslapon vezetett fontosabb változásról és **a negyedévenkénti értékelésről** adnak írásos tájékoztatást.

10.8.9. Közös szervezett programok

Évenként 2-3 alkalommal közös programot szervezünk a családokkal. Ilyen pl. a Karácsony, a Gyermeknap és az Évzáró.

10.8.10. Nyílt napok

Évente tavasszal tartunk nyílt napokat, ilyenkor az érdeklődő családok jönnek el gyermekükkel, hogy megnézzék, megismerhessék a bölcsődei életet, nevelési-gondozási munkánkat, ha a későbbiekben szeretnék gyermeküket bölcsődébe íratni. Rövid írásos ismertetőt adunk a szülőknek a bölcsődei felvétellel és a szolgáltatások ismertetésével, amit otthon is elolvashatnak.

A kisgyermeknevelőink bemutatják a szülőknek a csoportokat és helyiségeket, játékeszközöket, mesélnek a napirendről, a saját kisgyermeknevelői-rendszerről, közös játszásra invitálják a gyermekeket és a szülőket.

Családok igényeihez igazodva szakemberek előadásokat tartanak a szülőket érdeklő témákban, évente 1-2 alkalommal.

11. A bölcsőde kapcsolatrendszere

11.1. Bölcsőde - Család kapcsolata

Bölcsődénk kiemelkedő partnerei a derecskei kisgyermekes családok. A gyermekek egészséges szocializációja, a személyiségfejlődése érdekében kiemelt szakmai feladat a család –bölcsőde közötti kapcsolat erősítése.

A kapcsolattartás több formája van:

- családlátogatás;
- befogadás időszaka;
- érkezéskor, távozáskor beszélgetések;
- szülői értekezletek;
- szülőcsoportos megbeszélések;
- hirdetőtáblán történő tájékoztatás;
- családi füzet;
- időpont egyeztetés utáni egyéni beszélgetés;
- szervezett programok:
 - **Mikulás:** érkezése mindig nagy örömet jelent a gyermekek számára. Énekelünk, verselünk, mondókázunk, és meséket mondunk. Minden évben a szülők közül vállalja fel valaki, a mikulás hálás szerepének betöltését, és teszi még élményszerűbbé az ünnep hangulatát, s oldva a gyermekekben a feszültséget. Az életkori és egyéni sajátosságokat figyelembe véve készítjük, hangoljuk az ünnepre a gyermekeket. Ez az ünnep kiváló alkalom egy családi délután megszervezésére, a szülőkkel közösen.
 - **Karácsony:** a családé, és fontosnak tartjuk ennek tudatosítását. A bölcsődében csak készülődünk, ráhangolódunk az ünnepre. Díszeket készítünk, festünk az ablakra, díszítjük a csoportszobákat. Rávezetjük a gyerekeket az ajándékozás örömére. Versekkel, dalokkal, mesékkal várjuk az ünnepet.

- **Farsang:** a télbúcsúztatás, és a tavaszvárás őszi örömnépe. Mókás tevékenységek, táncok sorozata. A farsang köszöntésére mulatságos énekeket, verseket, mondókákat, hallgatnak a gyermekek, természetesen az életkornak megfelelően. A gyakori ismétlés előbb csak ráhangolja a gyermekeket, majd pedig maguk is szívesen bekapcsolódnak. A farsang lezárása a jelmezbál. Ez azonban nem kötelező jellegű. Tiszteletben tartjuk, hogy ebben az életkorban még van olyan kisgyermek, akiben ez félelmet vált ki. Nincs kötelező jelmezbe öltözés. A hangsúly a hangulat megteremtésén van, melyet meg lehet teremteni azzal, hogy átrendezzük és feldíszítjük a csoportszobákat, és kezdődik a táncos mulatozás. Az óvoda is bekapcsolódik ilyenkor ünneplésünkben, jelmezes felvonulással, ami egyúttal lehetőség a volt bölcsődések számára is kicsit visszatérni.
- **Húsvét:** várása elengedhetetlen része, a népi hagyományok elemeinek beépítése a mindennapi tevékenységünkbe. Különböző technikákkal, eszközökkel készítjük el a húsvéti jelképeket (tojásfestés, rajzolás, nyusziszínezés stb.) és a tojásfát. Ez elsősorban a kisgyermeknevelők feladata, de rengeteg olyan lehetőség van, ahol a kisgyermek bevonható. A gyermekek locsoló verset tanulnak, melynek módja a gyakori és spontán ismétlés a kisgyermeknevelő részéről.
- **Anyák napja:** igazán a család ünnepe, már hetekkel előtte ráhangolódunk, és készülődünk az édesanyák, nagymamák köszöntésére. Fontos, hogy részese legyen a gyermek az ajándékkészítésnek, mely egyúttal kiváló lehetőséget nyújt arra a kisgyermeknevelőnek, hogy a gyermek értelmi fejlettségi szintjét figyelembe véve beszéljen az ünnep, az ajándékozásjelentőségéről.
- **Gyermeknap:** mindenki (gyermekek, szülők) számára egy kedves nap. Hiszen olyan kisgyermeknevelők, óvodapedagógusok által szervezett színes programok, tevékenységek közül lehet válogatni, amelyek szimpatikusak számukra.
- **Évzáró ünnepség:** minden évben június végén zajlik, az óvodába távozókat búcsúztatjuk. Ebből az alkalomból csokorba kötjük az egész évben megkedvelt dalokat, verseket. A gyermekek közös énekléssel, verseléssel köszönnek el bölcsődés társaiktól, kisgyermeknevelőiktől. Az emlékek felelevenítése, a nagy óvodássá válás élményének közös megélése gyermeknek, szülőnek és kisgyermeknevelőnek egyaránt érzelmi útravalót tud nyújtani.

11.2. Bölcsőde - Óvoda kapcsolata

A bölcsődei kisgyermeknevelők és az óvodapedagógusok között folyamatos a kapcsolattartás és együttműködés.

Célja:

- a gyermek számára az adaptáció, a bölcsődéből az óvodába kerülés ne jelentsen érzelmi megrázkódtatást, a gyermekek életmódjában a lehető legkisebb változás történjen, és biztosítva legyen személyiség-fejlődésük folyamatossága;
- a szakemberek betekintést nyerjenek egymás intézményeibe, megismerjék a társintézmény szokásrendszerét, hagyományait.

Tartalma:

- a bölcsődés gyermekek és a kisgyermeknevelők látogatása az óvodában; - ismerkedés az új környezettel és az óvodapedagógusokkal;
- lehetőség szerint az óvodában, az első napokban a kisgyermeknevelő és az óvodapedagógus együtt fogadja a gyermekeket;
- a kisgyermeknevelő meglátogatják az óvodába került gyerekeket.
- az óvodapedagógusok meglátogatják leendő gyermekeiket a bölcsődében;
- az intézményvezető és a kiscsoportos óvodapedagógusok részvételével szülői értekezlet tartása a bölcsődében az óvodába távozó gyermekek szülei részére;
- szakmai együttműködés formája a bölcsődei kisgyermeknevelők bekapcsolódása a szakmai munkaközösségekbe; - a munkaközösség által nyújtott lehetőségek szakmai napok kihasználásával a korosztályból fakadó gondozási-nevelési feladatok eltéréseinek megtapasztalása.

11.3. Bölcsőde - Képző intézmények kapcsolata

Együttműködési megállapodás alapján helyet biztosítunk szakmai gyakorlathoz.

11.4. Bölcsőde - Derecskei Szociális, Család- és Gyermejjóléti Központ, Gyámhivatal kapcsolata

Szükség esetén értesítjük a Családsegítő és Gyermejjóléti Központot a gyermekek veszélyeztetését tapasztalva. A szakhatóságok kérésére jellemzést készítünk a gyerekekről.

11.5. Bölcsőde - Fenntartó kapcsolata

Intézményünk fenntartója Derecske Város Önkormányzata, mellyel a kapcsolatot az intézményvezető tartja. A Fenntartóval igyekszünk a már meglévő jó kapcsolatot fenntartani, tovább erősíteni.

11.6. Bölcsőde - Egészségügyi Szakszolgálat kapcsolata

A bölcsőde orvosa és a védőnő figyelemmel kíséri a gyermekek fejlődését, szükség esetén szakvizsgálatot javasol. A védőnői hálózat segítséget nyújt a gyermekek korai képességgondozáshoz.

12. A bölcsőde működési rendje

12.1. Bölcsőde nyitva tartása

A bölcsőde nyitvatartási rendjét a fenntartó szabályozza, figyelembe véve a bölcsődébe járó gyermekek szüleinek igényeit és a bölcsődei ellátás tapasztalatait.

A napi nyitvatartási idő: 6⁴⁵-től 17⁰⁰-ig 10 óra 15 perc

Teljes nyitva tartás alatt szakképzett kisgyermeknevelők foglalkoznak a gyerekekkel ünnepnapokon és a hivatalos zárva tartási napokon zárva tartunk.

Évente 1 alkalommal a Bölcsődék Napjának tiszteletére (Április 21.) a nevelésmentes napot szervezünk, amikor bölcsődénkben kisgyermeket nem fogadunk.

Nyáron a fenntartó jóváhagyásával takarítási szünetet tartunk, ez idő alatt van lehetőség a nagytakarítási feladatok ellátására.

Télen a szünet ideje ügyeletet tartunk a szülők igényei alapján.

13. A bölcsődei dokumentációk

A dokumentáció vezetése, az abban szereplő adatok, információk felhasználása a gyermekről való lehető legmagasabb színvonalú gondoskodás biztosítása, a gyermek fejlődésének segítése, a hátrányos helyzetű gyermekek esetében a hátrányoknak és következményeiknek enyhítése érdekében történik.

A dokumentáció semmiféleképpen sem a gyermekek minősítését szolgálja.

A dokumentáció vezetésénél fontos szempontok: a tárgyyszerűség (objektivitás), a validitás (a szempontok, kategóriák, kritériumok stb. alkalmasak annak a helyzetnek, folyamatnak a jellemzésére, amelyre használják őket), **a hitelesség, az árnyaltság, a rendszeresség, illetve a folyamatosság.**

A dokumentáció vezetéséhez kérni kell a szülők hozzájárulását, a rögzítetteket kérésre a szülőknek meg kell mutatni.

A dokumentáció vezetésénél és őrzésénél a személyiségi jogokat a legmesszebbmenőkig figyelembe kell venni.

13.1. Jelentkezés, felvétel dokumentációi

- bölcsődei jelentkezés ív (csatolva hozzá a házi gyermekorvos igazolását és a munkáltatói igazolást);
- megállapodás;
- nyilatkozat;
- adatlap;
- felvételi könyv.

13.2. Kisgyermeknevelők által vezetett dokumentumok

- a. Csoportnapló naponta.
- b. a gyermekekről vezetett napi jelenléti kimutatás
- c. Gyermek-egészségügyi törzslap:
 - családlátogatásról feljegyzés
 - percentil tábla
- d. Családi füzet:
 - beszoktatás folyamata,
 - a nap folyamán új tevékenység, fejlődésbeli változás,
 - események, köszöntők, stb.,
 - gyermek fejlődésének nyomon követése
- e. Fejlődési napló:
 - a gyermek 1 éves koráig havonta, később negyedévente vezetve.

a. Csoportnapló

A csoport életének naponkénti rögzítésére szolgál. Kisgyermeknevelők vezetik, délelőtti - délutáni váltásban. Tartalmazza a jelenlévők névsorát, a napirendi eseményeket, szakmai tevékenységet, különleges történéseket. Rögzítik az étrendet, a levegőn tartózkodás, a szabadban alvás tényét, idejét.

b. A gyermekekről vezetett napi jelenléti kimutatás**- TAJ alapú központi nyilvántartás (KENYSZI)**

A naponta gondozásban résztvevő gyermekek nevét rögzítjük. A feladat felelősei a bölcsődevezető és az óvodatitkár. A bölcsődei normatíva igénylésének alapja.

- Nyilvántartás az ellátási napokról

A bölcsődevezető a távollét nyilvántartását a 2. számú melléklet alapján vezeti.

- Bölcsődei napi jelenléti kimutatás

A jelenléti ívet a gyermekek jelenlétének igazolására használják korcsoportonként. Minden korcsoportról külön kell készíteni.

c. Gyermek-egészségügyi törzslap:

A gyermek egészségi és szomatikus állapotának rögzítésére szolgáló dokumentum, melynek részét képezi a fejlődési lap. A törzslap szakszerű, tömör összefoglalást ad a gyermek egészségi állapotáról, érzelmi, értelmi, testi, szociális fejlődéséről, változásáról, valamint a gyermekkel történő különleges események, betegségek, hiányzásokról. Elsődlegesen a bölcsőde orvosának státusz vizsgálataira és a kisgyermeknevelő méréseire és megfigyeléseire épít. A kisgyermeknevelő vezeti a saját gyermekeiről.

d. Családi füzet:

Az üzenő füzet a család és az intézmény közötti kommunikáció egyik eszköze. Az üzenő füzetben leírtaknak összhangban kell lennie a gyermek egészségügyi törzslapjába feljegyzettekkel, illetve a fejlődési naplóban rögzítettekkel, de személyesebb és közérthetőbb, melegebb hangvételű stílusban. Nagyon fontos, hogy a jellemzés mindig őszinte, hiteles, a fejlődés irányát tükröző legyen, de a pozitívumokra támaszkodva, és azokat kiemelve.

f. Fejlődési napló:

A fejlődési napló a gyermek fejlődését nyomon követő dokumentum, mely a gyermekről olyan képet ad, ami egyedül őrá jellemző, ami megkülönbözteti a csoport többi tagjától. Segíti a kisgyermeknevelőt a gyermek megismerésében, az egyéni bánásmód kialakításában. A kisgyermeknevelő megfigyeléseihez kapcsolódóan, itt fejt ki a gyermek fejlődését támogató tervezései elképzeléseit, és a megvalósítás módját.

A szakmai elvárásoknak megfelelően tartalmaznia kell:

- a gyermek fejlődési jellemzőit (érzelmi-szociális, értelmi, beszéd, mozgásfejlődés)
- a bölcsődei nevelésben és a szakmai programban meghatározott tevékenységekkel kapcsolatos egyéb megfigyeléseket,
- a család életkörülményeiben bekövetkezett jelentősebb történéseket, melyek kihatással vannak, lehetnek a gyermekre,
- a gyermek fejlődését elősegítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt,
- az esetlegesen felmerülő fejlődésbeli lemaradások, megtorpanások felismerését és azok jelzését,
- a magatartás- vagy fejlődési problémákkal küszködő kisgyermekes esetében a korrektív lehetőségek ajánlását, igénybevételét,
- amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, és a fejlesztést végző pedagógus javaslatát,
- a szülő esetleges tájékoztatásait a gyermek fejlődésével kapcsolatban.

14. Minőségi munkavégzés a bölcsődében, a nevelőmunka belső ellenőrzése

A bölcsődei nevelésben-gondozásban minőségnek nevezzük az ott folyó munka azon jellemzőit és sajátosságait, amelyek biztosítják az elhelyezett gyermekek egészséges fejlődését, az életkori sajátosságoknak és egyéni igényeknek megfelelő bánásmódot, a gyermekközpontúságot jól felszerelt intézményben.

Feladatok:

- a bölcsőde működését szabályzó dokumentumokban foglaltaknak megfelelő munkavégzés (alapprogram, az intézmény szakmai programja, a bölcsődei gondozás-nevelés szakmai szabályai, SZMSZ, belső szabályzatok);
- az elvégzett munka rendszeres és igényes dokumentációja;
- a szülők elvárásainak megismerése, kompetenciájuk biztosítása, új együttműködési formák keresése;
- a működés tárgyi feltételeinek javítása érdekében pályázati lehetőségek keresése;
- a dolgozók érdekeltté tétele a minőségi munkavégzésben: értékelési és jutalmazási rendszer kidolgozása.

A belső ellenőrzés legfontosabb feladata a bölcsődében folyó nevelés-gondozás hatékonyságának nyomon követése, a szükséges korrekciók elvégzése.

A bölcsődei csoportban dolgozók munkáját legalább évente egy alkalommal értékelni kell. Az ellenőrzésről, írásos feljegyzést, vagy értékelő lapot kell készíteni, melyben az ellenőrzést végző rögzíti tapasztalatait, valamint dátummal, aláírásával hitelesíti. Az ellenőrzésről készült feljegyzés vagy értékelőlap érdemi megállapításait az ellenőrzött dolgozóval ismertetni kell. Lehetőséget kell adni, véleménynyilvánításra az eltérő vélemények megbeszélésére. Az ellenőrzés, fejlesztési javaslattal zárul, melynek elfogadását az ellenőrzést végző, és az ellenőrzött is aláírásával igazolja.

15. Gyermekélelmezés bölcsődében

Intézményünk az egészséges életmód fontosságának hangsúlyozásával a gyermekek élelmezésére is nagy gondot fordít. **A Központi Konyha élelmezésvezetője** külön étlapon tervezi, és ezek alapján **készítetteti el a bölcsődések napi ételeit.** Az egészséges táplálkozás alapelveinek megfelelően tervezett étlap összeállítását **a gyermekorvos segíti, felügyeli.** **Az intézményben napi négyszeri étkezésből áll:** két fő étkezés a reggeli és az ebéd. Mindkettő változatosan összeállított, egészséges alapanyagokból készül, a korosztálynak megfelelően, sok főzeléket és zöldséget tartalmaz. A tízórai és uzsonna szintén a megfelelő táplálkozási ajánlásoknak eleget téve kerül beszerzésre, elkészítésre. Rendszeresen, naponta biztosítunk zöldséget és gyümölcsöt. **Bölcsődénk mintát szeretne adni a szülőknek azzal, hogy a korszerű egészséges táplálkozás szempontjai alapján élelmezi a gyermekeket.**

Programunk kialakításánál figyelembe vettük, hogy a gyermek nem „kis felnőtt” és teljesen más az ő étrendje, mint a felnőtté. A helyes étrend összeállítása mellett ügyelünk arra is, hogy a fejlődéséhez szükséges táplálékot jó étvággal, örömmel és korának megfelelő módon, esztétikus környezetben, kulturáltan fogyassza el.

A bölcsődei élelmezésünk során a korszerű csecsemő- és kisgyermek táplálkozási elveket és a felnőtt étkeztetésre vonatkozó elveket és normatívákat vesszük figyelembe úgy, hogy a táplálék:

- mennyiségileg elegendő és minőségileg helyes összetételű;
- a higiénés követelményeknek megfelelő;
- megfelelő konyhatechnikai eljárásokkal elkészített;
- élvezhető legyen.

Intézményünkben a korszerű táplálkozás feltételeinek tárgyi, személyi feltételei adottak. A gyermekek és a felnőttek étkeztetést saját főzőkonyháról biztosítjuk. Igény esetén a gyermekek részére diétás étkezést biztosítunk. Az élelmezésben a HACCP rendszer működtetését és folyamatos felülvizsgálatát megvalósítjuk. 37/2014.(IV.30.) EMMI rendelet a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásait betartjuk.

16. Jog és érdekvédelem

A napközbeni kisgyermekellátás minden folyamatának, a kisgyermeknevelői hivatás egészének, olyan etikai követelményeken kell alapulnia, mely figyelembe veszi az egyetemes emberi és gyermeki jogokat, s azokat egyben védelmezi is. Minden, szakmánkat érintő nemzetközi és hazai joggyűjteményt, chartát, etikai kódexet alapul véve kell az ellátást megszervezni és az érdek- és jogvédelmet garantálni. A gyermeki jogok védelme minden olyan természetes és jogi személy kötelessége, aki a gyermek nevelésével, oktatásával, ellátásával, ügyeinek intézésével foglalkozik. Intézményünk dolgozóit és a megbízási jogviszonnyal foglalkoztatottakat is informáljuk és tájékoztatjuk mindazon etikai elvárásról, melyek munkavégzésüket alapjaiban meghatározza vagy arra nézve ajánló jelleggel bír.

Az alábbi dokumentumok és jogszabálygyűjtemények az irányadók az intézmény jog- és érdekvédelmében:

- ENSZ Emberi Jogok Nyilatkozata;
- ENSZ Gyermek Jogairól szóló Egyezménye;
- 1997. évi XXXI. törvény A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról;
- Etikai Kódex;
- Szakmai ajánlás a család és gyermekjóléti szolgáltatás által működtetett észlelő- és jelzőrendszer működésének és működtetésének szabályairól.

17. Legitimációs záradék

Elfogadta:

Mese - Vár Óvoda és Bölcsőde kisgyermeknevelői közössége

Dátum:

Intézményegység-vezető

Véleményezési jogát gyakorolta

Mese - Vár Óvoda és Bölcsőde Szülői Szervezete

Dátum:

Érdekképviseleti Fórum elnöke

Jóváhagyta:

Mese - Vár Óvoda és Bölcsőde intézményvezetője

Dátum:

Intézményvezető

Egyetértését kinyilvánította:

A Derecske Város Önkormányzatának Képviselő Testülete

Dátum:

Polgármester

18. Záró rendelkezés

A fenntartói legitimáció után a program életbe lép.

A program hatálya: 2022-2023 év

- aktualizálása folyamatos
- felülvizsgálat esedékessége 3 év

Derecske, 2022. november 30.

Nagy Éva
Intézményvezető

